Ühisus Tartus
Juhat. telef. 700, üldtelef. 177
ü.
il 1928.
PASSIVA

sud	204.445.06
a kapitalid	65.971.34
lid	111.907.14
nmad	2.601.553.68
ond. Nostro	10.778.47
% % ja komisj.	168.978.71
laenud	83.009.75
ssivad	143.894.88
	3.390.539.03

sissenõudmiseks weksleid ja weokirju.
, Läti, Rootsi, Inglise, Saksa, Prantsuse,
teistesse kohtadesse.
pperatsioone.
Hoiukarbid.
use Selts.
ustuse Selts.
JUHATUS.

ordi helepruuni
pappi
,0 ja 00
×0,75 mtr.)
- ja naela viisi soovitavad
atu- ja kirjutusmaterjali kauplused
Panga m. Tel. 6-66. Harju t. 48
s. Tel. 24-49
amad ostutingimised.

nna Peatolliamet
wähempakkumiſel wälja 25. juulil ſ. a. kell 10
vee keskkütte
seseadmise tööd.
mpelmakſuſtatud pakkumiſed pealkirjaga „Kejk-
wastu pakkumiſe päewal kell 10 peatolliameti
s. Pakkumiſe kindlustuſeks tuleb pakkujatel
atis enne pakkumiſe alguſt ſeallſamas 10% pa-
, rahas wõi rahaminiſteeriumi poolt wastu
anga garantiina.
ateid ſaab peatolliameti majandusaſjaajajalt
Peatolliamet.

Kuulutus.
rahukogu tſiwiiloſakond kuulutab Balti era-
ärkuſe põhjal, et Eesti Wabariigi kodanikud
Jaani p. Wiira ja Erna (Ernestine-Emeline)
sſon, ſünd. Soome, kes elawad Tartus, eſime-
. nr. 31 ja teine Riia uul. nr. 78, on Tartu
Reimani juures 24. märtſil 1928 a. reg. nr.
d abielulepingu, millega nemad oma tulewaſe
a muudawad Balti eraſeaduſes ettenähtud
duſe ühiſuſe.
juulil 1928 a. nr. 605—3.
eſimehe aſ.: (Allkiri). Abiſekretär: (Allkiri).

Kuulutus.
rahukogu tſiwiiloſakond kuulutab Balti era-
ärkuſe põhjal, et Eesti Wabariigi kodanikud
Täht ja Liſette Juhani tr. Täht, kes elawad
ina wallas, on Wõru notari A. Sermati
pril 1927 a. reg. nr. 4216 all ſõlminud abi-
ja nemad oma abielu ſuhtes ära muudawad
, ettenähtud abikaaſade waranduſe ühiſuſe.
juulil 1928 a. nr. 317—3.
eſimehe aſ.: (Allkiri). Abiſekretär: (Allkiri).

Kuulutus.
rahukogu tſiwiiloſakond kuulutab Balti era-
ärkuſe põhjal, et Eesti Wabariigi kodanikud
ku p. Pehka ja tema abikaaſa Helene Peetri
Sukk, kes elawad Tartumaal, Meeri wallas
Tartu notari J. Kallaſe juures 23. märtſil
1587 all ſõlminud abielulepingu, millega
u ſuhtes ära muudawad Balti eraſeaduſes
ſade waranduſe ühiſuſe.
uulil 1928 a. nr. 592—3.
eſimehe aſ.: (Allkiri). Abiſekretär: (Allkiri).

Kuulutus.
ahukogu tſiwiiloſakond kuulutab Balti era-
rkuſe põhjal, et Eesti Wabariigi kodanikud
p. Sakeus ja tema abikaaſa Ella Juhani tr.
rnet, kes elawad Tartumaal, Muſtwee ale-
. 83, on Muſtwee notari kohuſetäitja Muſt-
ukohtuniku H. Priimägi juures 21. märtſil
65 all ſõlminud abielulepingu, millega ne-
uhtes ära muudawad Balti eraſeaduſes ette-
waranduſe ühiſuſe.
uulil 1928 a. nr. 586—3.
eſimehe aſ.: (Allkiri). Abiſekretär: (Allkiri).

Toimetus:
Pikk tänaw nr. 58, Tallinnas.
Kõnetunnid kella 10—12.

Peatoimetaja telefon	nr. 82
Päewauudiſte oſakond	„ 8-09
Majandusteadete oſakond	„ 1-55
Toimetuſe üldine	„ 23-75

Telefonid erakorterites:

Peatoimetajal	nr. 7-52
Wastutawal toimetajal	„ 6-64
Päewauudiſte oſak. toimet.	„ 13-31
Ärijuhil	„ 4-61

WABA MAA

Peatoimetajad Ado Anderkopp ja Ed. Laaman

Üksik number 5 ſenti.
Tellimiſe hind:

1 kuu	postiga 1 kr. 20 ſ.,	postita 1 kr. — ſ.
2 „	„ 2 „ 40 „	„ 2 „ — „
3 „	„ 3 „ — „	„ 2 „ 50 „
6 „	„ 5 „ 50 „	„ 4 „ 75 „

Aastas 10 krooni.
Wäljamaale 3 krooni kuus.
Aadreſſi muutmine 25 ſenti.
Tellimiſi wõtawad wastu Eestis kõik poſtkontorid ja lehetellimiſte wastuwõtjad.

Kontor kuulutuste ja tellimiſte äraandmiſeks Kullaſepa t. nr. 13. Telefon 3-40. Awatud kella 8—5. Ärijuhatus ja arwepidamine Pikk tän. nr. 54/56. Telefon 3-53. Ärijuhi kõnetunnid kella 10—12 e. l. Tellimiſte ja lehtede äraſaatmiſe aſjus pöörata — telefon 22-11.

Hinnata kaasanded: Piltidega nädalaleht „Esmaspäew"—iga esmaspäew, ja ärarebitaw wärwitrükis ſeinakalender. Tarwitamata käſikirju ilma ſellekohaſe ſoowita alal ei hoita. Aadreſs kirjadele ja rahaſaadetistele: „Waba Maa" Tallinnas.

Kuulutuste hinnad: Kuulutuste külgedel 5 ſenti mm. ühel weerul, lehe eeſotſas 10 ſenti, tekstis: kuulutustekirjadega 12 ſenti ja tekstikirjaga 15 ſenti millim. Kohaotſimiſed — poole hinnaga. Kuulutuſed ära anda kella 12-ni ilmumiſe eelpäewal.

Nr. 160 (2883). Laupäewal, 14. juulil 1928 a. 11. aastakäik.

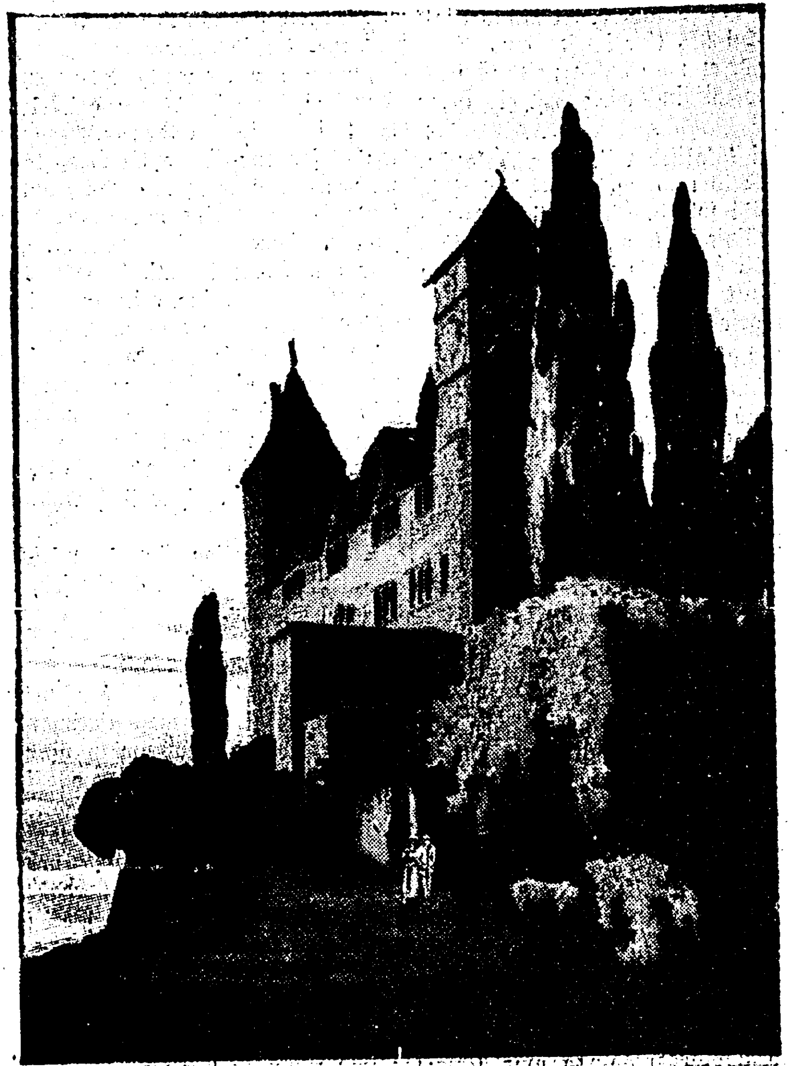

Mäe otſas kaljuloſſis...

Viglieri rühm päästetud.

„Kraſſin" otſib Amundſeni.

Malmgreni rühm nägi 8 lennukit.

Rooma, 13. juulil. Abilaew Citta di Milano" telegrafeerib Spitzbergeniſt: Päraſt Mariano ja Zappi päästmiſt jatkas jäälõhkuja „Kraſſin" teekonda Viglieri rühma poole, ſilmas pidades „Citta di Milanolt" ſaadud juhatuſi. Wiimane omakord ſai juhatuſed raadioteel Viglieri rühmalt. „Kraſſin" jõudis Viglieri rühma juure neljapäewa õhtul kell 21, ja wõttis mehed pardale. Päästmiſe üksikaſjad ei ole weel teada.

Moskwa, 13. juulil. Jäälõhkuja „Kraſſin" teatab, et päraſt Viglieri rühma päästmiſt aſus tema Amundſeni ja Guilbaud'd ja Alesſandrini rühma otſima.

~~~~~~~~

Moskwa, 12. juulil. Spitzbergeniſt ſaadud wiimaste teadete järele oli jäälõhkuja „Kraſſin" täna kell 15 kõigeſt weel wiis kilomeetrit Viglieri rühmaſt kaugel. Sõites mööda kohaſt, kus Nobile õhulaewa „Italiaga" katastroof juhtus, nägi jäälõhkuja inimeſi, kes märku andſid. „Kraſſin" wastas neile, et wõtab nad peale tagaſitulekul. Ekſpeditſiooni juhi profeſſor Samoilowitſhi arwates olid märguandjad need Itaalia alpikütid, kes umbes kuu aja eeſt kapten Sora juhatuſel Viglieri rühma otſima läkſid.

Moskwa, 12. juulil. Jäälõhkuja „Kraſſin" teatab: Jääpangalt päästetud Mariano ja Zappi jutustaſid, et päraſt „Italiaga" juhtunud katastroofi läkſid nemad ühes Malmgreniga Nobile juureſt ära maad otſima. Kuna aga tagaſi jäeti Malmgren, kellel õhulaewa kukkumiſel käſi oli murtud ja külm jalad ära oli wõtnud, tema enda ſoowil jääpangale maha, kus ta ſuri. See oli umbes 40 kilomeetrit Brocki ſaareſt. Zappi ja Mariano jäid jääpangale, mida tuul edaſi ajas. Praegu on mõlemad päästetud jäälõhkuja „Kraſſini" laatſarett-kajutis arstide rawitſuſel. Nende ſeiſukord on rahuldaw.

Berliin, 12. juulil. Aſjaolu, et Malmgreni rühm leiti 80 kraadi 39 minutit põhjalaiuſt ja 26 kraadi 7 minutit idapikkuſt, äratas Norra polaarmaade uurijate keſkel ſuurt imestuſt, nagu Osloſt teatatakſe. Seſt Nobilelt ſaadud teadete järele pidi ſee rühm koguni teiſal aſuma. Arwatakſe, et kadunud Malmgren ei ſaanud ſuurte jääpragude päraſt antud ſuunaſt kinni pidada, ja ekſis ära. Teade Malmgreni ſurmaſt on Rootſis ſuurt kurbuſt ja leina tekitanud, ſeſt teda peeti üheks kõige tõſiſemaks Rootſi uurijaks. Õhtulehed, mis ilmuſid Malmgreni ſurma teatega, osteti kohe päraſt ilmumiſt. Oli päris tormijooks lehemüüjate ja kioskide peale.

Berliin, 13. juulil. Spitzbergeniſt teatatakſe: Mariano ja Zappi jutustaſid, et Malmgren, kellel käſi oli murtud ja mõlemad jalad külmaſt wõetud, palus neid rännakul, et nad tema maha ſurema jätakſid. Nemad tegid ſeda, kuid tulid warsti tagaſi, olles leidnud endi ees lahtiſe wee, mis neid maaſt lahutas. Oma rännakul on nemad näinud kaheksa lennukit. Wiimaste teadete järele olewat ka kapten Sora elus ja püüdwat oma alpiküttidega punaſele telgile (Viglieri rühmale) läheneda. Taani inſener Barning olewat temaſt Bruhni maaninale maha jäänud.

Erapangad ja rahareform.

Hoiuſummade ja jookswate arwete tõus.

Eesti Panga ingliskeelne majanduskiri „Economic Bulletin" awaldab rahaturu ülewaates wõrdluſe erapankade arenemiſeſt peale rahareformi. Selleſt ſelgub, et tänawu majanduſele ſuudeti eſimeſe aastaweerandi jooksul kaks korda nii palju laenude teel kapitali anda, kui möödunud aastal ja ſee ſumma ületab iſegi läinud aasta jooksul antud laenude koguſumma. Kuni märtſi lõpuni anti erapankade poolt laene 10.818 tuh. krooni eelmiſe aasta ſama aja 5.094 tuh. krooni wastu. Selleſt ſuurenes ſiſewekslite portfell 30.505 tuhande krooni wõrra eelmiſe aasta 77 tuhande krooni wastu, kuna laene muul kujul anti 6.198 tuh. krooni 2.505 tuh. krooni wastu eelmiſel aastal. Wekslite portfell oli 31. märtſil 18.123 tuh. krooni eelmiſe aasta ſama aja 11.200 tuh. krooni wastu, ſamal ajal kui wäliswekslite ſumma kaswas 1.201 tuh. kr. tänawuſel aasta weerandil 8.050 tuh. krooni peale.

Nagu neiſt arwudeſt näha, on majanduſt rikkalikult finanſſeerida wõidud; kuna ſelleks tarwilikud kapitalid ſaadud kas hoiuſummade hoogſamaſt kogunemiſeſt uſalduſe kõwenemiſe tõttu wõi wäliskrediitideſt. Hoiuſummad ja jookswad arwed kaswaſid tänawu weerandaasta jooksul 2.090 tuh. kr., kuna 1927. a. 125.000-krooniline tagaſiminek ilmſiks tuli. Korreſpondent arwetelt ſaadi 2.112 tuh. krooni, kuna rediskont ja wõlaarwed 2.090 tuh. kr. kaswamiſt näitaſid.

Kaswanud tunduwalt on erapankade garanteerimis-operatſioonid, mis nüüd keſkpanga tagaſihoidlikkuſega hoogu ſaawad. Nii anti tänawu uuſi garantiiſid 1.980 tuh. krooni eeſt eelmiſe aasta 82 tuh. krooni wastu.

Ümbrikud jokswate arwete jaoks.

16. juulil ſ. a. ilmuwad postiaſutistes müügile 5-ſendiliſed ſiniſe wärwiliſed ümbrikud, mis on määratud posti jookswate arwete omanikkudele tſhekkide ja tſhekkide juure kuuluwate liſade alandatud kirjatakſiga ſaatmiſeks posti jookswate arwete büroole. Ümbrikud kannawad eſiküljel aadreſſi jaoks määratud kohal teksti „Posti jookwate arwete Büroo, Tallinn", all waſakul nurgas „Saatja: (Arweomaniku nimetus) Arwe nr. . . . . ." ja ülal parempoolſes nurgas 5-ſendiliſe postmargi kujutuſt. Ümbriku tekſt ja margi kujutus on punaſewärwiline; margi pildiks on kolm leoparti ja nende all ſõna „Eesti" ning margi wäärtus „5 ſ.".

Wiljade ſeiſukord Keſk-Alutaguſel.

Ehkki külm ja wihmane kewade, on ſiiski kõrgematel maadel wiljade ſeiſukord üle keſkmiſe. Rukis tahab hiljaks jääda, ſeſt alaliſed wihmaſajud takistaſid õitſemiſt, ſuiwiljad ja põlluhein töötawad aga iſeäranis nendes kohtades rohke ſaagi, kus kunſtwäetiſt täiel määral tarwitati. Metſaheinaga on lugu halb, ehk küll juba heinatööga aeg on alguſt teha, on heinamaad üsna rohukehwad ja madalamates kohtades weega üle ujutatud.

Paide tööstuskooli juhatajaks

on haridusminiſteerium kinnitanud Oswald Kurs'i arwates 1. aug.

Muul Pirita jõesuhu.

Jõeſuu ummistamine muutub wõimatuks.

Pirita jõeſuus on praegu käimas muuli ehitustööd. Tööd alustati kewadel ja ſügiſeks loodetakſe juba muuli ehitamiſega walmis ſaada.

Muul ehitatakſe ſelleks, et jõeſuu liiwaga ummistumiſt ära hoida. Merewoolu mõjul liigub liiw Wiimſi poolt Pirita jõe ſuhu ja ummistab ſelle niiwõrd, et igal aastal tuleb jõeſuud ſüwendada.

Kuna ſüwendamine on liiga kulukas ja koormab liialdaſelt Pirita-Tallinna laewaühenduſe pidajaid, ſiis oli ainukeſeks wõimaluſeks laewaühendust alal hoida muuli ehitamiſega.

Muuli ehitamiſeks tarwitatakſe wana lääne muuli lammutamiſel ſaadud materjale ja ſillakaste, mis kiwidega põhja lastakſe.

Ehitataw muul ulatub kaldalt mere kuni ſelle 9 jala ſügawuſeni.

Liiwauhtmete wastu Pirita jõel tammi ehitamas.

„Tutti" wõitis rändauhinna.

Rootſi purjek jäi teiſeks.

Stokholm, 12. juulil. Purjejahtide wõistluſel Sandhamnis tuli Eesti merejahtklubi aukommodoore direktor Emil Fahle jaht „Tutti 5" lõpulikult wõitjaks, omandades uueſti Dufwaſi rändkarika. Teiſeks tuli Rootſi jaht „Ali Baba", kolmandaks — Soome jaht „Merenneito", neljandaks — Briti jaht „Lucile". „Tutti 5" tuli wõitjaks 148,25 punktiga. Wõistlusteſt wõtſid oſa Eesti, Taani, Hiſpaania, Sakſamaa, Hollandi, Itaalia ja Inglismaa igaüks ühe jahiga. Rootſi poolt wõttis oſa kaheksa ja Soome poolt kaks jahti.

Üheprotſendiline laen uputuſe all kannatanuile.

Põllutööminiſteeriumis ſeaduſe eelnõu wälja töötatud.

Laen 80 protſ. ſuuruſes kahjuſummaſt.

Teataw järjekindla nähtuſena tekitawad loodusõnnetuſed — rahe, põud, torm ja uputuſed — Eestis peaaegu igal aastal kahju umbes 15—20 miljoni ſendi ſuuruſes. Et tekitatud kahjudeſt põllupidajatel oma abiga on raske üle ſaada, ſiis peab walitſuswõim wahele astuma. Põllutööminiſteerium on wälja töötanud eriliſe ſeaduseelnõu loodusõnnetuſte puhul abiandmiſe kohta, mis eſitatakſe lähemail päewil walitſuſele ſeiſukoha wõtmiſeks.

Seaduseelnõu järele antakſe loodusõnnetuſte all kannatanuile eriliſeſt fondiſt laenu ja iſeäranis hädalistel juhustel ka wähemal määral toetuſt.

Laenu antakſe 80 protſendi ſuuruſes kahjuſummaſt, kusjuures kahjuſumma tehakſe kindlaks wallawalitſuſe poolt ja kontroleeritakſe aſjatundja kaudu. Kahjuſumma kindlaksmääramiſel toetuſe andmiſe korral on weel eriline nõudlikum kord makſew.

Määratud laen on ette nähtud üheprotſendiline, kusjuures wõetaw protſent läheks operatſioonikulude katteks.

Tulekahjud Petſeri- ja Pärnumaal.

Senno wallas, Luuki külas pääſes neil päewil tuli lahti Timofei Lonowi elumaja kõrwal-hoonetes. Tuli ſai alguſe loomalaudaſt, kus lamp oli kogemata kombel purunenud. Omaniku kahju on mõnikümmend tuhat ſenti.

Pärnumaa Koonga wallas, Järwe külas langes neil päewil Jaan Lottbergi elumaja tuleroaks. Tuld märgati kui hoone oli juba leekides. Lottbergi kahju 2000 krooni.

Katmata tſhekid liikwel.

Arnold Märka teatas 12. ſkp. kriminaalpolitſeile, et tema kätte on ſattunud 250 krooni ſuurune Tartu panga Tallinna oſakonna tſhekk, mis katmata.

Kuhu mees lõhkeained wiis?

Woldemar Lindemann teatas 12. ſkp. kriminaalpolitſeile, et tema tööline on ära läinud Narwa maanteelt ehituſe juureſt ja eneſega kaaſa wiinud temale uſaldatud lõhkeaineid 59 krooni wäärtuſes.

Karjamaade harimiſe kurſus.

Põllumajandusliidu korralduſel peetakſe Kuuſiku mõiſas (üle Rapla) Harjumaal karjamaade harimiſe kurſus 16. ja 17. juulil ſ. a. Kurſuſel eſinewad aſjakohaste kõnedega ja ſeletustega agronoomid-eriteadlaſed: J. Mets, K. Liidemann, K. Keſküla ja Th. Pool. Kohapeal demonſtreeritakſe ka rohumaade harimiſe riistu.

Oſawõtt kurſuſeſt on kõigile aſjaſt huwitatuile waba.
~~~~~~~~

Rebase pirnipuu.

Gori joon.

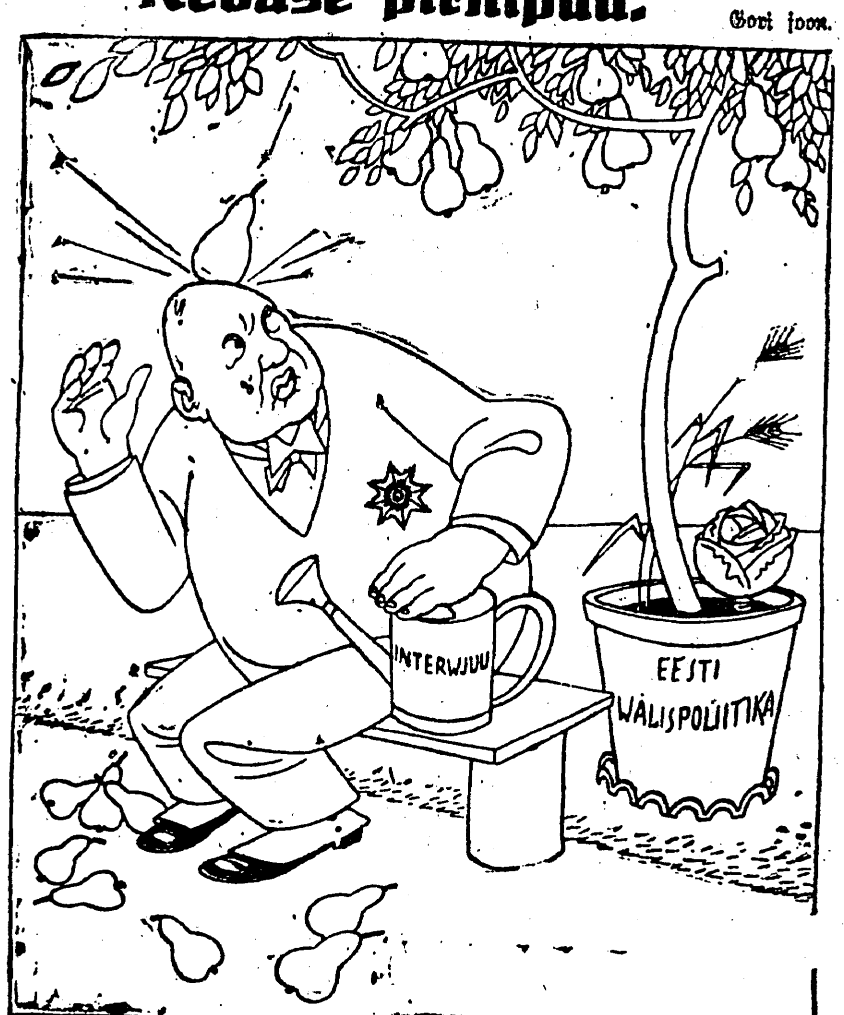

„Niipea kui ma ſeda taime oma wäetiſega wähekeſe kaſtan, puiſtab ta mulle rängalt pirne kaela!“

Terwishoid Tartumaal.

Arstiabi korraldus.

Möödunud aastal töötaſid Tartumaal järgmiſed kodud ja kolooniad:

Tartu rinnalaste- ja emadekodu, Kaagwere mõiſas. Kodu kuulub töö-hoolekandeminiſteeriumi ülespidamiſele ja töötab arsti juhatuſel.

Kawastu wanadekodu aſub ſamanimeliſes mõiſas. Aſutuſes oli hoolealuſeid 68 iſikut ja perſonali 8 iſikut.

Meeri lastekodus oli hoolealuſeid 37, aasta lõpul 47, ſuurem oſa hoolealuſeid olid mittekooliealiſed.

Tartu üldiſe haigekaſſa ſuwekoloonia Uderna aſunduſes, mille ülalpidajaks Tartu ja Tallinna haigekaſſad. Koloonias wiibiſid kokku 130 iſikut.

1927. a. alul töötas Tartu maakonnas 18 jaosk. arsti ja 16 wabalt praktiſeeriwat arsti. Aasta lõpul töötaſid Tartumaal 17 jsk. arsti ja 19 wabalt praktiſeeriwat arsti. Hambaarste töötas 1927. a. alul 3 iſikut, aasta lõpul 2 iſikut. Möödunud aastal praktiſeeriſid Tartumaal 16 jsk. ämmaemandat ja 7 wabalt praktiſeeriwat ämmaemandat.

Kaitſerõugeid pandi 1927. a. 3920 lapſele. Kurſi jsk. ſ. o. Härjanurme, Puurmani ja Laewa waldades jäi rõugepanek teostamata ſarlakihaiguſe tõttu.

Aruandeaasta esimeſel poole kestis edaſi ſarlaki-epideemia, mis alguſe ſai juba 1926. a. ſügiſel. Sellele ſeltſiſid weel leetrid, mis ka aasta kestel andſid rekordiliſe arwu regiſtreerituid. Suureks abiks ſarlaki wastu wõitlemiſel oli asjaolu, et haigete haigemajaliſe rawimiſe kulud taſus töö-hoolekandeminiſteerium. Koolide ſulgemiſt ſarlaki ja leetrite puhul tuli rohkel arwul ette.

Kopſu- ja kurgutiiſikuſt regiſtreeriti aasta jooksul 262 uut juhtu. Oſakonnas peetakſe tiiſikuſe haigete nimestikku, nii et korduw regiſtreerimine on wõimatuks tehtud.

LUB'i reiſipiletite looſimine.

Teine reiſupiletite looſimine LUBi (Looduſe-Uniwerſaal-Biblioteegi) lugejate wahel korraldatakſe esmaspäewal, 16. ſkp. kell ½9 õhtul Pärnus, „Endla“ teatri ſaalis. Looſimiſel tulewad kõrgehinnaliſed edaſi-tagaſi reiſupiletid Ateenaſſe, Konstantinoopoli, Osloſſe, Stokholmi, Warſſawi ja muſale. Looſimiſeſt wõtawad oſa kõik LUBi lugejad, kes 13. juuliks ſaatnud ankeetlehed LUBi talituſele, Tartu.

Ühenduſes looſimiſega peetakſe ka kirjandus-muuſikaline õhtu. Kawas on rkl. A. Tammani kirjanduslist probleeme käſitaw kõne, prl. Orawa laul ja prof. R .Wööde cello ettekanded. Näitelawal wõib näha kõigile LUBi lugejatele tuntud wahwa ſõdur Swejki lawastuſt „Wanemuiſe“ näitlejate kaastegewuſel; lawastajaks on „Endla“ teatri näitejuht, tuntud koomik A. Teetſow, kes ühtlaſi esineb ka Swejki oſas.

Lõpul annab mag. D. Palgi kokkuwõtliku ülewaate LUBi ankeedi tulemusteſt.

„Slawia“ wõitis koonduſt.

Neljapäewal kohtas tſhehhi „Slawia“ meeskond kolmandas mängus koonduſega, kuhu kuuluſid „Spordi“ ja „Kalewi“ paremad mängijad. Wiimaſed lööwad ka esimeſe wärawa, kuid poolaja lõpuks ſuudawad wöörad wärawa taſuda ja teiſe wärawaga juhtimiſele aſuda. Teiſel poolajal on koonduſe kaſuks 11 m. löök, mille aga Maurer mööda lööb. Kohtunik ei loe ſeda lööki, ſeſt „Slawia“ mehed olid jooneſt üle läinud. Uuesti lööb Silberg, kuid otſekohe wahi ſülle. Natuke enne lõppu lööb „Slawia“ weel kolmanda wärawa.

HOTELL-RESTORAAN-BAAR
„IMPERIAL“

Teatan austatud publikule. et mina, endine kohvik „Salme“ omanik, võtsin enda peale hotell-restoraan „Imperiali“ asjaajamise juhtimise.
Suurepärane köök J. W. Puchovi juhatusel. Rikkalik puhvet soojade ja külmade suupistetega. Lõunad kella 1-5, à la carte igal ajal.
Kodused numbritoad. Head piljardid. Muusika kl. 2-4 ja 8-12½ õhtul.
Austusega W. SCHLEPKOW.

Praegu on õige aeg
„Waba Maa'd“ 15. juuliſt peale tellida :-:
Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid.

Euroopa – Eestis.

Muljeid ja mälestuſi wälisajakirjanikkude külaskäiguſt.

I.

Wälisajakirjanikkude külaskäigud ei ole toonud elewuſt ainult pealinna waid ka maale. On juba traditſiooniks ſaanud, et kui ſulemehi külla kutſutakſe, ſiis pealinna näitamiſega ei lepitagi, waid näidatakſe kogu maad, et ettekujutuſt wõikſid ſaada riigiſt ja rahwaſt, kelle külalisteks nad tulnud. Sellepäraſt on olnud need külaskäigud ka kogu Eestile ſuurſündmuſeks. Rahwuswaheliſi ajakirjanikkude külaskäike Eestiſſe on olnud ſenini 3. 1921. a. ſoomlaſed, 1923. a. Skandinaawia, Läti, Leedu ja Poola preſſe ning alles äsja kogu Euroopa preſſe ja liſaks weel esitajaid üle lombi. Ajakirjanikud, nagu iga teinegi waimutöö tegija, on indiwiduaalſed, ja kui neid hulgana kokku tuleb, ſiis on pilt wäga kirju. Eriti kirju oli möödunud külaliste kogupilt, kuna oli esitatud 16 riiki 48 ajakirjanikuga. Neid oli igaſt ilmakaareſt: peripõhjaſt ja lõunaſt, idaſt ja lääneſt, New-Yorgiſt Moskwani ja Tromsööſt Balkanini. Siin oli koos kümmekond rahwuſt ja kümnekonna erikultuuri esitajat, kommuniste ja äärmiſi tagurlaſi ning keeleliſelt nagu wäikene Baabel ning kui inimeſi üks huwitawam teiſeſt. Hoolimata neiſt eriliſteſt asjaoludeſt moodustas ſee kirju rahwuswaheline, igati erinew, kogu juba mõnepäewaſe kooswiibimiſe järele ühiſe pere, kellel olid ſamad mured ja rõõmud ning lahkudes hiljem üksteiſeſt kõigil nukruſe tunded ſüdames. Pooleteiſenädalaliſe kooswiibimiſe järele olid langenud kõik raasſiliſed, keeleliſed ja rahwusliſed waheſeinad, ning ſeniſed waenlaſed olid ſaanud ſõpradeks. Ei olnud liialdatud, kui üks külalisteſt oma kõnes tähendas, et mälestuſed neiſt lühikesteſt kooswiibimispäewadeſt ei kustu iialgi.

Kuigi külaliſed wiibiſid nädalapäewad Eestis ning meie maa risti ja rästi läbi ſõitſid, ning neid liikumas nähti kõigis ſeltskonnakihtides, jäid nad ſiiski hulkadele tundmatuks, nagu ajakirjanik ikkagi tundmatuks jääb oma lugejaspubliku hulgas.

Nad tulid, askeldaſid ja kaduſid. Kuid uſun, et mälestus neiſt ka meis elama jääb. Ja kuidas wõibki näiteks unustada H. Ibſenit Taaniſt, ſeda rahwaſaadikut, kõnemeeſt ja ajakirjanikku! Ta kaalus kaugelt üle 100 kilo, kuid hoolimata lumiwalgeteſt juusteſt ning aastateſt oli ta kärmas nagu nirk ja hoolimata reiſiraskusteſt ka ſiis wiimasteſt, kes Eestiſt lahkus. Ta oli ſaabudes ſuur Taani patrioot; lahkudes aga ka Eesti patrioot, kuigi temale ja teistele ſkandinaawl. Mustapeade klubis rikkalik eine korraldati. Ibſen oli huwitatud kõigeſt — ainult waade Pikaſt Hermanniſt üle Tallinna jäi nägemata, ſeſt ta ei mahtunud torni trepiſt üles. Üldſe tõi ſkandinaawlaste rühm, kuhu kuulus umbes 12 ajakirjanikku, palju elewuſt külaliste peresſe. Siin oli kogu nooremaid energiliſi mehi (näit. Strange Ainſaſt oli mitme mehe eeſt), kes, kui tarwis, alati löögiwalmis olid.

Juba esimeſel ſaabumispäewal näitaſid nad, et oskawad oma lippu kõrgel hoida. Teatawasti on daanlastel huumoriannet. Eestlane ei ſaa wiſtiſt naljaſt hästi aru ja nii tekkis kokkupõrge. See oleks wõinud lõppeda ſkandaaliga, ſeſt norralaſed wõtſid asja tõſiſelt, kuid ſeiſukorra päästis jällegi daanlaste huumor ja need lõbuſad ſulemehed wana H. Ibſeniga eesotſas purjetaſid hea tuulega läbi Eesti, nagu poleks üldſe midagi juhtunud.

Rootſi ajakirjanikkudega juhtus wäikene äpardus: neid pidi tulema terweniſti pooltoſinat, kuid ſaabus ainult algul üks. Teiſt oodati kord Riiaſt, kord Tartuſt, koguni Haapſaluſt, kuid ta tuli aga Helſingiſt oma kauni ja keewawereliſe noorikuga. Nii nagu daanlaſed iſikliſi aruſaamatuſi oma huumoriga lahendada oskaſid, olid rootslaſed jälle abiks, kui lahendada tarwis oli diplomaatliſelt mõnda poliitiliſt keerdküſimuſt. Päraſt palju kõneainet annud wälisminiſtri jutuajamiſt langes Sakſa ajakirjanikkude tuju alla nulli. Awaldati awalikult pahameelt ning ei aidanud Eesti ametiwendade kaastundeawalduſed ega troostiſõnad. Kriitiliſemal ſilmapilgul tuli appi rootslane Dr. Backman. Ta wõttis pidulaual ſõna ning deklareeris kogu ſkandinaawlaste poolehoidu Eesti maareformile. Kuigi ſee ſakslastele, eriti Eesti omadele, hapuna maitſes — oli ſituatſioon päästetud ning Berliini ametiwendadega wõis jälle mõiſtlikult kõnelda.

Üldiſelt wõitis dr. Backman oma ülemeeliku abikaaſaga juba esimeſel päewal ſilmapaistwa koha külaliste keskel, tänu oma ſuurele intelligentſile, waimukuſele ja ſüdamlikkuſele. Kahjuks pidi ta oma teekonna lõpetama Tartus. Enne lahkumiſt Tallinnas arweid kokku wõttes ſelgus, et ta oli Eestis wiibides kaks ja pool kilo oma raskuſele juurde wõtnud, ta abikaaſa wastupidi aga ſamawõrd kaotanud. Teiſeſt rootslaste paariſt, Anderſonideſt, ei wõi weel juttu teha, ſeſt nad ſuwitawad alles Pärnus.

Enne, kui ſkandinaawlastega lõpetada, tahaks weel meelde tuletada norralaſt Hans Lödruppi, Norra aristokraati, kes tuli Eestiſſe eelarwamistega, kuid lahkus ſõbrana. Temagi lõpetas teekonna poolel teel, ſeſt pidi algama uut Islandi ſaarele. Teine norralane, kaugeſt põhjaſt, ſõjamees Johannes Haanes, pani wastu wahwalt lõpuni. Kõneles wähe, kuid alati heas tujus, eriti ſiis, kui teistel wäſimuſeſt tuju langemas. Taanlasteſt tegi paljudele ſuurt peawalu Taani populaarſem ajakirjanik ja Eesti ſõber juba endisteſt aegadeſt, Stefan Holbek, ſeſt kunagi ei wõidud teada, mil ta tõſiſelt westleb wõi nalja teeb. Kuid ſee nali polnud millalgi kuri, waid heatahtlikult ſalwaw.

Stefan Holbekiga kippus wõistlema Taani „Ibſen“ Martin Pedderſon, kuid wähema menuga.

*

Nüüd aga milleſtki muuſt.

„Päewalehes“ 13. juuliſt ſ. a. on muu hulgas awaldatud ka wälisajakirjanikkudele korraldatud wastuwõtu hinnang. Autor wäidab, et korraldajad olla ignoreerinud Eesti kirjanduſe ja kunsti esindajaid ning külaliſi tüüdanud tapamajade, jahu-, laua- ja paberiweskite waatamiſega. Wemmalwärſſidega harilikult ei waielda, kuid wõiks ſiiski järgmiſt ſeletada:

Kõik külaliſed pidid oma ſiinwiibimiſe esimeſel päewal wastama küſimuslehele, milles muu hulgas figureeris küſimus, milliste ringidega wõi iſikutega allakirjutaja ſoowiks Eestis wiibimiſel kokku puutuda. Ainult mõned üksikud awaldaſid ſoowi, näha Eesti kirjandus- ja kunstiilma esindajaid ja nende ſoowid leidſid täielikku rahuldamiſt. Ka päraſt Tallinna kunstimuuſeumi ja E. R. muuſeumi kogude põhjalikku waatlemiſt ei tulnud külaliste ülejäänud oſalt mingiſuguſeid ſoowiawalduſi kuuldawale. Muuſeumis kaſutas kokkuſaamiſe wõimaluſt wälisajakirjanikkudega ainult kunſtnik Koort, kelle ateljeed ſuurem oſa wälisajakirjanikkudeſt ka külastas.

Kirjandus- ja kunstiilma esindajaid oli mitmel wälisajakirjanikkudele korraldatud kooswiibimiſtel, nii E. Ajakirjanikkude Liidu kodus 1. ja 2. juulil ja Tartus 6. juulil.

Mis puutub wäitesſe, nagu oleks külaliſi liialt tüüdatud tööstusettewõtete, eriti tapamajade demonſtreerimiſega, ſiis on ſee weel wähem põhjendatud. Külalistele oli ette teatatud, et wastuwõtu programmi täitmine on neile waba ja et igaüks wõib, ſelleſt korraldajaile ette teatades, aſendada ſoowimatuid programmi oſaſid täiesti oma ſoowide kohaſelt, kaſutades ſealjuures kõiki pakutawaid ſoodustuſi. Selleſt hoolimata täitis ſuurem oſa, umbes 95 protſenti külalisteſt täpſelt wastuwõtmiſe programmi, mis näitab, et ſee oli nõuetele ja huwidele wastawalt kokku ſeatud.

Tööstusettewõteteſt tuli waatlemiſele tõesti üks eksporttapamaja (waatlusaeg 10 minutit, mitte „igal päewal wähemalt üks tapamaja“), üks paberiwabrik, üks mööblitehas, üks metallwabrik, üks õlletehas ja kaks tekſtiiltehaſt, kokku ſeitſe eksport tööstusettewõtet 14 päewa kohta. Nende waatlemiſeks kulus kokku 3 tundi ja 10 minutit. Kunstimuuſeumides, kunstinäitustel. ateljeedes jne. — 4 ja pool tundi, laulupeol, meestelaulu ſeltſi kontſerdil — kogu kestwuſel.

Peale ſelle pühendati kaks tundi tutwunemiſele riitliku põlewkiwikaewanduſega Kohtlas.

F. Taroczy ſai Teenete Risti.

Ungari ſaatkonnanõunikule Tallinnas Fernand Taroczy'le on Ungari regendi admiral Horthy poolt ametatud Ungari teiſe klasſi Teenete Risti.

Tallinna börs.

13. juulil 1928. a.

	Ostjad.	Müüjad.
New-York	3,72½	3,78½
London	18,12	18,17
Berliin	88,75	89,35
Helſingi	9,36	9,41
Stokholm	99,80	100,40
Kjobenhabn	99,55	100,15
Oslo	99,45	100,15
Pariis	14,60	14,85
Amsterdam	149,95	150,75
Riia	71,90	72,40
Zürich	71,75	72,35
Bruxelles	51,90	52,40
Milano	19,50	19,90
Praaha	11,05	11,25
Wiin	52,50	53,10
Budapeſt	64,00	65,60
Warſſaw	41,50	42,70
Kaunas	36,75	37,35
Moskwa (tſhekk)	191,—	192,50
Danzig	72,50	73,10

Obligatſioonid

E. W. Wõidulaen 1, 1,60 1,70
8% Eesti hüpoteegi Panga Pantlehed 1,— 0,84 —

Suvitades ärge unustage mõnusat lugemisvara!
Ajakirjast
„KODUKOLLE“
leiate alati häid jutte, romaane ja muud ajawiidet. Praegu ilmus wärske number 14, mitmekeſiſe ſiſuga ja piltidega.
Üksiknumber 25 senti.
„Kodukolle“ tellimiſt wõtawad wastu kõik poſtkontorid.

T. J. K. väljal Kadriorus merirannal. — Laupäeval, 14. juulil s. a. kell 7 õhtul
Jalgpallivõistlus Tschehi K. Slavia — T. J. K.
Pääsetähed: istekohad Kr. 1,25 ja Kr. 1 — seisukohad 50 senti. T. J. K.

aeg
ulist peale tellida :-:
stu kõik postkontorid.

Eestis.

nikkude külaskäigust.

riſt, Anderſonideſt, ei wõi weel juttu teha, ſeſt nad ſuwitawad alles Pärnus.

Enne, kui ſkandinaawlaſtega lõpetada, tahaks weel meelde tuletada norralaſt Hans Lödruppi, Norra aristokraati, kes tuli Eestisſe eelarwamiſtega, kuid lahkus ſõbrana. Temagi lõpetas teekonna poolel teel, ſeſt pidi algama uut Islandi ſaarele. Teine norralane, kaugeſt põhjaſt, ſõjamees Johannes Haanes, pani wastu wahwalt lõpuni. Kõneles wähe, kuid alati heas tujus, eriti ſiis, kui teiſtel wäſimuſeſt tuju langemas. Taanlaſteſt tegi paljudele ſuurt peawalu Taani populaarſem ajakirjanik ja Eesti ſõber juba endiſteſt aegadeſt, Stefan Holbek, ſeſt kunagi ei wõidud teada, mil ta tõſiſelt weſtleb wõi nalja teeb. Kuid ſee nali polnud millalgi kuri, waid heatahtlikult ſalwaw.

Stefan Holbekiga kippus wõiſtlema Taani „Ibſen" Martin Pedderſon, kuid wähema menuga.

*

Nüüd aga milleſtki muuſt.

„Päewalehes" 13. juuliſt ſ. a. on muu hulgas awaldatud ka wälisajakirjanikkudele korraldatud wastuwõtu hinnang. Autor wäidab, et korraldajad olla ignoreerinud Eesti kirjanduſe ja kunsti eſindajaid ning külaliſi tüſidanud tapamajade, jahu-, laua- ja paberiweskite waatamiſega. Wemmalwärſſidega harilikult ei waielda, kuid wõiks ſiiski järgmiſt ſelgitada:

Kõik külaliſed pidid oma ſiinwiibimiſe eſimeſel päewal wastama küſimuslehele, milles muu hulgas figureeris küſimus, milliste ringidega wõi iſikutega allakirjutaja ſoowiks Eesti wiibimiſel kokku puutuda. Ainult mõned üksikud awaldaſid ſoowi, näha Eesti kirjandus- ja kunstiilma eſindajaid ja nende ſoowid leidſid täielikku rahuldamiſt. Ka päraſt Tallinna kunstimuuſeumi ja E. R. muuſeumi kogude põhjalikku waatlemiſt ei tulnud külaliſte ülejäänud oſalt mingiſuguſeid ſoowiawalduſi kuuldawale. Muuſeumis kaſutas kokkuſaamiſe wõimaluſt wälisajakirjanikkudega ainult kunſtnik Koort, kelle ateljeed ſuurem oſa wälisajakirjanikkudeſt ka külastas.

Kirjandus- ja kunstiilma eſindajaid oli mitmel wälisajakirjanikkudele korraldatud kooswiibimiſtel, nii E. Ajakirjanikkude Liidu kodus 1. ja 2. juulil ja Tartus 6. juulil.

Mis puutub wäiteſſe, nagu oleks külaliſi liialt tüüdatud tööstuſettewõtete, eriti tapamajade demonſtreerimiſega, ſiis on ſee weel wähem põhjendatud. Külalistele oli ette teatatud, et wastuwõtu programmi täitmine on neile waba ja et igaüks wõib, ſelleſt korraldajaile ette teatades, aſendada ſoowimatuid programmi oſaſid täieſti oma ſoowide kohaſelt, kaſutades ſealjuures kõiki pakutawaid ſoodustuſi. Selleſt hoolimata täitis ſuurem oſa, umbes 95 protſenti külaliſteſt täpſelt wastuwõtmiſe programmi, mis näitab, et ſee oli nõuetele ja huwidele wastawalt kokku ſeatud.

Tööstuſettewõteteſt tuli waatlemiſele tõeſti üks eksporttapamaja (waatlusaeg 10 minutit, mitte „igal päewal wähemalt üks tapamaja"), üks paberiwabrik, üks mööblitehas, üks metallwabrik, üks õlletehas ja kaks tekſtiiltehaſt, kokku ſeitſe eksport tööstuſettewõtet 14 päewa kohta. Nende waatlemiſeks kulus kokku 3 tundi ja 10 minutit. Kunstimuuſeumides, kunstinäituſtel, ateljeedes jne. — 4 ja pool tundi, laulupeol, meestelaulu ſeltſi kontſerdil — kogu keſtwuſel.

Peale ſelle pühendati kaks tundi tutwunemiſele riikliku põlewkiwikaewanduſega Kohtlas.

s. a. kell 7 õhtul
T.J.K.

Päewauudiſed,

Kokkulepe wiie endise mõisnikuga.

Taſulepingud tulewad walitſuſes kinnitamiſele.

Läbirääkimiſed Sakſa kodakondſuſes olewate end. mõiſaomanikkudega taſu aſjus jatkuwad. Nagu kuuleme, on nelja endiſe omanikuga lepingud juba alla kirjutatud. Wiiendaga on ſaawutatud eelkokkulepe. Põhimõttelikult on kokku lepitud ka parun Jakob Uexkülliga, kelleſt eile pikemalt kirjutaſime. Taſulepingud tulewad walitſuſes kinnitamiſele.

Saksa nõus sõjakeelulepinguga.

Saadiku wastu Ameerikale.

Lepingu ſõlmimiſeks ei nõuta liſatingimuſi

London, 13. juulil. Waſhingtoniſt teatatakſe: Sakſa ſaadik andis eile riigiſekretär Kellogile lühikeſe märgukirja, milles teatatakſe, et Sakſamaa wõtab ühisriikide muudetud kawa mitmekülgſe ſõjakeelulepingu ſõlmimiſe kohta tingimuſteta wastu. Sakſamaa on ſeega eſimene Euroopa riik, kes oma nõuſoleku on annud rahwuswaheliſele ſõjakeelulepingule allakirjutamiſeks. Sakſa märgukirjale on alla kirjutanud riigiſekretär von Schubert.

Loewenstein ei kukkunud wälja.

Lennuki proowimine Inglismaal.

Lennu ajal on raske wäliſuſt awada.

London, 12. juulil. Major Cooper ja teiſed Briti õhuõnnetuſte komitee liikmed uuriſid täna Croydoni aerodroomil lennukit, milleſt Belgia miljonär Loewenſtein arwatakſe wälja kukkunud olewat. Eriti proowiti lennuki wäliſuſt. Ehk küll mingiſuguſt ametlikku teadaannet uurimiſe tulemuſteſt ei ole awaldatud, on ſiiski kuulda, et ühel komitee liikmel läks ſuurte jõupingutuſtega korda lennuki wäliſuſt ainult mõne tolli wõrra awada. Kui ſiis uks lahti laſti, lõi tugew tuuleſurwe ta kohe jälle kõwasti kinni. Wiimaks laſkis major Cooper endale köie ümber keha ſiduda, ja katſus ſiis lennukiſt wälja ronida. Ainult peale pikka wõitluſt tuulerõhu wastu läks temal korda uſt niipalju awada, et wõis ronida redelile, mis on lennuki wälisküljel. Sealt tõmmati ta ſiis köitpidi tagaſi. Neid katſeid tehti 1000 jala kõrguſel. Lennuki juhiks oli ſeeſama kapten Drew, kes lennukit ka Loewenſteini lennu ajal juhtis.

„Magdeburgi" kruwid jääwad merre.

Jää laewa kere kokku muljunud.

Kapten Hannus tegi katſet merepõhjaſt wälja tuua 1917. aaſtal Muhu wäinas hukkunud Sakſa miinilaewa „Magdeburgi" kruwiſid. Ta laſi iſegi tõstelaewa kohale ſõita, kuid nüüd ſelgus, et „Magdeburgi" kruwid merde jääma peawad. Laskudes mere põhja, leidis tuuker, et jää „Magdeburgi" kere ja ühes ſellega ka laewa mõlemad kruwid kokku muljunud on.

Aſjatundjate arwates wõiks kruwiſid laewa ruſude alt kätte ſaada ainult lõhkeaine abil, kuid ſeda ei julgeta ette wõtta Osmusſaare tuletorni päraſt, mis ſamas läheduſes aſub.

Kardetakſe, et laewa puruſtamiſel tuletorni ſiſſeſead kannatada ſaab.

„Magdeburgi" kruwid makſawad mõni ſadatuhat ſenti, kuid tuletorni ſiſſeſeade wäärtus tõuſeb miljonite ſentide peale.

Wälismaa teadlaſed tulewad Eesti koolimehi õpetama.

Tulewal aastal kawatſeb haridusminiſteerium korraldada pikemaaegſeid kurſuſi kooli administratiiw tegelastele — eeskätt koolijuhatajatele ja koolinõunikkudele, kusjuures lektoritena eſineks muuſeas wälismaa teadusmehed.

Siſſejuhatuſeks neile kurſustele korraldatakſe juba tänawu, 12.—17. augustini, Tartu ülikooli juures lühiaegſed kurſuſed, kus lektoritena eſinewad profesſorid Puuſepp ja Põld ning ſeminari direktor Tork. Kurſuſte kawas on loengud küpſuſe pſühholoogiaſt, waimutöö terwishoiuſt, koolidiſtſipliiniſt ja ühiskondlikuſt kaswatuſeſt.

Ilmad weelgi ſoojenemas.

Loodetaw ilm laup. 14. juulil.

Ülikooli ilmajaam ennustab 14. juuliks: keſkmiſe tiiruſega lõuna ja edela tuuled. Muutlik pilwitus. Kuiw. Soe.

Ilmade ülewaade reedel, 13. juulil:

Hommikul ja lõunal oli ſooja C. järele: Tallinnas 9—23 kraadi, Tartus 10—22, Kihelkonnal 13—16, Narwa-Jõeſuus 14—24, Pakril 14—20 ja Pärnus lõunal 18 kraadi.

Temperatuur Keſk-Euroopas weelgi tõusnud. Eile oli Hamburis 31 ja Frankfurdis 33 kraadi ſooja. Täna hommikul oli Berliinis 26 kraadi ſooja.

Tööline ſurma ſilmuſes.

12. juulil kell kolmweerand 9 õhtul leiti Saadjärwe wallas, Kolga talu aidalakas poonult Aleksander Atwelt, 27 aaſtat wana, päewatööline.

Põhjuſeks elutüdimus.

Randwere raudbetoon ſilla projektide ja ehitustööde wõiſtlus.

Ehitab inſ. Wambola.

Randwere raudbetoon ſilla projektide ja ehitustööde wõiſtluſeks Koſe-Randwere tee riſtmiskohale Pirita jõega, ſilla ehituſeks oli eſitatud wiis projekti märguſõnade all: „Koſe", hinnaga 2.285.000 ſenti; „Kallis" — hinnaga 2.028.000 ſenti; „Töö teile", hinnaga 1.946.000 ſenti; „Eesti edeneb", hinnaga 1.925.000 ſenti; „Endla", hinnaga 1.905.000 ſenti.

Projektide hindaja komiſjon, mis koosnes Harju maawalitſuſe abieſimehe P. Johanſon'iſt, maawalitſuſe inſeneriſt R. Ambros'eſt, maawalitſuſe wolikogu rewidendiſt A. Hammer'iſt, inſeneri ühingu eſitajaſt inſener A. Adof'iſt, teedeminiſteeriumi eſitajaſt R. Grasberg'iſt ja ehitusoſakonna ſekretäriſt, otſustas töö wälja anda märguſõna all „Endla" projekti omanikule, kes oſutus „Tööstus & kaubandus ühiſuſeks inſener J. Wambola".

Projekteeritud ſild on kahe awauſega raudbetooniſt tala, mis aſetatud kahe kaldatoele ja ühe jõeſambale. Puhas awaus on 2×16=32 meetrit. Sild peab walmis olema weel käesolewa a. nowembri kuuks.

Nõdrameelne merel hukkunud.

11. juulil leiti Häädemeeste wallas, 43 klm. Pärnuſt, mererannal alasti mehe laip. Surnukehaſt tunti ära Orajõe wallas, Kabli külaſt pärit olew nõdrameelne Mats Jürgens.

Jürgens oli paar päewa tagaſi oma elukohaſt lahkunud ja teadmata kadunuks jäänud. Ühes temaga oli kaduma läinud üks Kablikküla paat. Arwatakſe, et nõdrameelne läks paadiga merele ja hukkus. Lained uhtuſid laiba kaldale, kuid paat on jäänud kadunuks. Jürgens oli 70 aaſtat wana.

Hollandi prints Hendrik tuleb täna Tallinna.

Hollandi prints Hendrik, kes Soomes ringreiſil wiibis, pöörab ſealt täna aurik „Ariadnel" Tallinna kaudu tagaſi kodumaale.

Laew ſaabub Tallinna õhtul kell pool 6 ja lahkub ſiit ſamal õhtul kella 8 ja poole 9 wahel.

Nagu kuulda, kawatſeb külaline laewa ſadamas ſeiſu ajal linnas wäikeſt tutwunemisſõitu ette wõtta.

Kohalik Hollandi koloonia kawatſeb printſile ſadamasſe lilledega wastu minna.

„Eesti Marmor" tahab „Jaan Poskat" rendile.

„Eesti Marmor" on teedeminiſteeriumi ees palwega eſinenud, anda Tallinna ſadama wedurlaew-jäälõhkuja „Jaan Poska" neile rendile. „Eesti Marmor" tahab kaſutada „Jaan Poskat" kiwiweoks wäljamaale.

Meriaſjanduspeawalitſus on nõus laewa rendile andma rendiga poolteiſttuhat krooni kuus.

Läti juubeli mälestusmärk.

Riia, 13. juulil. Sõjaminiſtri ettepanekul otſustas walitſus aſutada eriliſe medali Läti iſeſeiswuſe wõitluſte 10-da aastapäewa mälestuſeks. See mälestusmedal annetatakſe neile, kes oſa wõtſid Läti iſeſeiswuſe wõitluſteſt 18. nowembriſt 1918 kuni 11. augustini 1920. Peale ſelle kawatſetakſe ſee medal anda tänutäheks neile naaberriikide ſõduritele, kes Läti wabaduswõitluſteſt oſa wõtſid ja kes Karutapjate ega Kolme Tähe ordumärki ei ole ſaanud.

Põllutööliste kandidaat Ameerika preſidendi kohale.

London, 12. juulil. Chicagoſt teatatakſe: Põllutööliste erakond ſeadis oma kandidaadiks ühisriikide preſidendi kohale wabameelſe ſenatori Norris'i.

Wiini „Hertha" tuleb

Mängib „Spordiga" ja „Kalewiga".

Esmaspäewal ſaabub Tallinna Wiini profeſſionaal meeskond „Hertha", et ſiin mängida „Spordi" kutſel kutſujaga ja „Kalewiga". Praegu wiibib „Hertha" Lätis, kus ta mängis Liibawi „Olümpiaga" 5:0 ja Liibawi koonduſega 3:1. Need tagajärjed on küllalt headkõnelewad külaliſte kaſuks. Lätlaſte hindamiſe järele on wiinlaſed 2 klasſi paremad kui Eestit ja Lätit külastanud Rootſi „Eskilstuna" meeskond. Wõiſtluſed peetakſe ſtaadionil teiſipäewal ja keſknädalal.

Liikuw ſeemnewilja-näitus korraldamiſel.

Põldude ülewaatuſed algawad 15. juuliſt.

Seemnewilja näituſed, mis ſeni põllupidajate hulgas elawat huwi äratanud, kawatſetakſe edaſpidi iga aasta korraldada. Järgnew näitus korraldatakſe 1929. a. märtſikuul, ſ. o. eeloolewal ſeemne ostu-müügi hooajal. Eeltööd ſelleks algawad juba käesolewa aasta ſuwel põldude ülewaatamiſega. Näituſeſt oſa wõtta ſoowijatel tuleb ülesandmiſed ſaata Eesti Sordiparanduſe Seltſile Jõgewal, taliwiljade ja heinte kohta 15. juuliks, teiſte hiljem walmiwate wiljade kohta 1. augustiks.

Eelmiſel ſeemnewilja näituſel, mis oli korraldatud laiarööpaliſel raudteel, osteti rohkeſti puhtaſordiliſt ſeemet. Oleks ſoowitaw, kui ka need põllupidajad nüüd näituſel eſineksid. Sellega ſuureneks meie kawakindlate ſeemnekaswatajate arw tunduwalt. Ostu-müügi wahetalitus on ka järgnewal näituſel korraldatud.

Teatawasti korraldati eelmine näitus laiarööpaliſe raudtee jaamades. Kas järgnew näitus laiarööpaliſel wõi kitſarööpaliſel raudteel korraldatakſe, pole lõpulikult weel ſelgunud.

Poonu Wene ſurnuaial.

78-aastane enesetapja.

Tartu, 13. juulil. Täna kella poole 11 ajal leiti Kalmistu tän. Wene ſurnuaialt poodnuna Jaan Pago, 78 aaſtat wana.

Pago oli linna hoolealune. Põhjuſt ei teata.

Königsbergi konwerents läheb nurja?

Holowko ſeletuſed Riias.

Leedu ſeltskonna arwamine muutunud.

Riia, 12. juulil. Poola delegatſiooni juht Holowko, kes Kaunaſeſt tulles läbiſõidul Riias wiibis, ſeletas „Jaunakas Sinas" kaastööliſele, et Leedu poolt eſitatud julgeolekukawa ſiſaldab nõudmiſi, mille järele Wilnamaa waidlusaluſeks tuleb kuulutada ja iſeäraliſe walitſuſe alla ſeada. Poola wäed peawad Wilnamaalt lahkuma. Poolale on niiſugune kawa täieſti wastuwõtmatu, ja ſeepäraſt ei wõta Poola Leedu ettepanekut üldſe arutuſelegi. Läbirääkimiſed kahjutaſu aſjus olewat ſamuti tagajärjetuks jäänud. Leedu nõudwat Poolalt Zeligowski aktſiooniſt (Wilna wallutamiſeſt) tekkinud kahjude taſumiſt, keeldumat aga ſeejuures Poola wastunõudmiſi (Leedu poolt 1920. aastal ſündinud erapooletuſe rikkumiſe eest) üldſe teatawaks wõtmaſt. Nüüd jääwat weel üle eelſeiswal Poola-Leedu täiskonwerentſil Königsbergis läbirääkimiſte nurjaminekut konſtateerida ja aſjaſt rahwasteliidule teatada. Holowko tähendas weel, et ſeekordſeid läbirääkimiſi Kaunaſes mingiſuguſed wahejuhtumiſed ei ſeganud. See aſjaolu lubab oletada, et Leedu awalikus arwamiſes on teataw meelemuutus ſündinud, kui meeles pidada, et ſegakomiſjoni eſimees iſtungi ajal oſa Leedu nooruſt meeleawalduſte kaudu poolawaenuliſt õhkkonda püüdis luua.

Warſſawi, 13. juulil. „Epoka" kirjutab: Woldemaras peab ainult Euroopa diplomaatia ſurwel Poolaga läbirääkimiſi, ſeſt ta ei wõi ju Rahwasteliidu 50 riigiga tüli norida. Woldemaras teeb ainult näo, nagu peaks ta Poolaga läbirääkimiſi. Tõeliſelt püüab tema neid läbirääkimiſi nurja ajada, eſitades meelega nõudmiſi, milliſeid Poola ilmaski ei wõi wastu wõtta. Wiimaſte Leedu diplomaatlikkude dokumentide eesmärgiks on rikkuda Poola territoriaalſet puutumatuſt. Iſegi mõnede Sakſa lehtede poolt peetakſe Leedu nõudmiſed prowokaatorlikkudeks.

Wanameelne „Czas" arwab, et Woldemaraſe eesmärgiks on ainult aega wõita. Woldemaras ei tahtwat Poolaga kokku leppida ſellepäraſt, et tema ootab tulewikus ſündmuſi, mis aitawad Leedu kawatſuſi teostada.

Kuumuselaine Euroopa kohal.

Rida õnnetuſi.

Genf, 13. juulil. Kuumus Helwetſias tõuſeb. Iſegi kõige kõrgemates kohtades oli täna hommikul warjus 20 kraadi.

London, 12. juulil. Inglismaal walitſeb juba terwe nädal täieſti pilwitu ilm kange kuumuſega. Täna õhtupoolikul näitas termomeeter Greenwichis 30½ kraadi Celſiuſt warjus. Ilmateadlaſte ennustuſe järele kestab niiſugune ilm weel pikemat aega. Antitſükloon ulatawat Aſoori ſaarestikuſt Keſk-Euroopani.

Berliin, 12. juulil. Berliinis näitas termomeeter täna 32 kraadi Celſiuſt warjus. See on kõige kuumem päew, mis tänawu ſuwel Berliinis on olnud.

Berliin, 13. juulil. Erfurtis jooksis raudteerong teeſt üleſõitwa weoauto peale. Üheksa inimeſt ſai ſurma ja 28 raskeſti haawata.

Pariis, 13. juulil. Budapestiſt teatatakſe: Kahurwäe laskeharjutuſtel Hajmasheris lõhkes eile enneaegſelt üks wigane granaat. Üks kindral ſai ſurma ja mitu ſõdurit haawata.

London, 13. juulil. Glacieriſt (Briti Kolumbias) teatatakſe: Kanada Waikſe ookeani rongil plahwatas katel Kaljumägede nõlwakul. Mehaanik, kütja ja rongijuht ſaid ſurma.

London, 13. juulil. Briti ſoomuslaew „Warspite" (27.500 tonni) põrkas Egea meres, Skiaſoſt ſaare lähedal wastu rüngaſt, mis kaartidel ei olnud märgitud. Soomuslaew ſai kergeſti wigastada. Arwatawaſti peab ta Maltasſe tagaſi pöörama ja dokki minema.

London, 13. juulil. Eddyville'iſt (Kentucky oſariigis, Põhja Ameerikas) teatatakſe: Täna hommikul hukati ſiin elektritoolil neli walget ja kolm neegrit, kes tapmiſe päraſt ſurma olid mõistetud. Walged hukati eſimestena.

London, 12. juulil. Mekſikoſt teatatakſe: Ametliku teadaande järele on wiimastes wõitluſtes Jalisco prowintſi lõunaoſas 43 mäſuliſt ſurma ja umbes 80 haawata ſaanud. Walitſuſe wäed kaotaſid kolm meeſt ſurmaſaanutena ja ühe haawatuna. Kõige ägedam oli wõitlus Ahuijullo linnas, millele umbes 200 mäſuliſt kallale tungis. Kohalik kaitſealk kaitſes linna, kuni toetuswäed pärale jõudſid.

Pariis, 12. juulil. Hendaye'ſt teatatakſe: Kuuldus ſuure wandeſeltſi paljaſtamiſeſt Hiſpaanias ei ole kinnituſt leidnud. Siin ei peeta häſti wõimalikuks, et kuningat oleks tappa tahetud.

Berliin, 13. juulil. Lõuna-Harzis jooksis ſõidurong ekskurſantide omnibuſe peale. Neli inimeſt ſai ſurma, teiſed ſaid raskeſti haawata. Omnibuſes oli umbes 40 inimeſt.

Berliin, 13. juulil. Cunoes (Põhja-Itaalias) langes ehituſelolew kinoteater kokku, mattes 55 tööliſt ruſude alla. Seni on ruſude alt kätte ſaadud eluſalt 5, ſurnult 4 tööliſt.

Wõihinnad.

„Eta'lt ja eksportööridelt ſaadud teadete järele olid wõihinnad 12. 7. ſ. a. Londonis:

Taani wõi 3,18 Ekr. kg. Läti wõi 2,86 — 2,93 Ekr. kg. Eesti wõi 2,89 — 2,96 Ekr. kg. Eesti (ſoolatud) 2,86 — 2,93 Ekr. kg. Siberi wõi 2.71 — 2.75 Ekr. kg. U. Merimaa 3,14 — 3,21 Ekr. kg.

Berliinis:

Importwõi 1. ſ. 3,42 — 3,51 Ekr. kg. Siſemaa 1. ſ. 2,99 Ekr. kg. Eesti wõi 3,13 — 3,15 Ekr. kg. Läti wõi 3,01 — 3,18 Ekr. kg. U. Merimaa wõi 3,27 Ekr. kg. Siberi wõi 3,08 — 3,18 Ekr. kg.

Kopenhaagenis:

Taani wõi 2,98 Ekr. kg. ehk 2,97 Ekr. kg.

Märkus: Wälisturu hinnad on mõistetawad importööride ja ſuurkaupmeeste wahel.

Eksportööride arwamiſe järele on praegu Tallinnas noteeritawa 1. ſordi wõi madalam ostuhind 2,70 kr. Hind on mõeldaw franko wagun äraſaatejaam ja wõi eest, mis ſiſſetulnud 7—13. 7. ſ. a. Tendents kindel.

Wargused korteriteſt.

12. juuli ööſel warastati Imanta t. nr. 17 elutſewa Dimitri Przewalinsky korteriſt mitmeſuguſeid riideid 660 krooni wäärtuſes. Wargad olid ſiſſe tunginud läbi lahtiſe akna. Seni on wargad tabamata.

Samal päewal warastati Minna Dolmannilt Pikal tänawal nr. 52 lukustamata korteriſt kolimiſe ajal 30 krooni raha.

1. ehituste ja mööbli näitus.

Tänawu 6—13 okt. korraldatakſe Tallinnas eſimene eri näitus-mess ehituſte ja mööbli alal. Näituſe wäljapanekud jagunewad 10 oſakonda ehitiſte plaanide, ſiſſeſeadete ja materjalide alal. Näituſeſt wõiwad wõtta oſa ſamuti kodu- kui ka wälismaa wäljapanejad. On oodata eriti ſuurt oſawõttu ehitusplaanide, mööbli, maja ſiſſeſeadete ja materjalide alal. Eſinewad wäljapanekutega ka mitmed Eesti walitſusaſutuſed ja omawalitſuſed. Kodumaa wäljapanekud kuuluwad hindamiſele. Näituſe korraldajaks on a.-ſ. Näitus, koos wastawate organiſatſioonide ja aſutiſte eſindajate komiſjoniga.

Laps uppus linaleo tiiki.

Irboska wallas, Guſenitſa külas uppus neil päewil Norkino talu omaniku Waſſili Torkaſchowi 3-aastane poeg linaleo tiiki. Laps oli mänginud tiigi kaldal ja libiſemiſel tiiki kukkunud.

Rohtu ikaldusaastate wastu.

Põllumajanduslikuſt kinnituſeſt meil ja wäljamaal.

Omaabi korralduſe organiſeerimiſele.

Tänawune wihmarohke aasta tuletab meele jutustuſt piibliaegſeſt weeuputuſeſt, kus taewaluugid tehtud lahti ja ſadu tulnud maha nelikümmend päewa ja nelikümmend ööd. Küll ei ole meil weel läinud uputuſeks, nagu Lätis, kuid ka need Hiiobi ſõnumed, mis meilgi igaſt maanurgaſt kokku tulewad, peaks kõiki tõſiſelt mõtlema panema.

Paljudes kohtades üle riigi on ſaagilootuſed täiesti häwinenud. Heina- ja karjamaad ſeiſawad wee all ja laadad on juba nüüd müügile toodud loomade pooleſt rikkad. Kohati teatakſe, et iſegi põllud mitme tolli ſügawuſelt weega kaetud on.

Meie riigi alustugi on põllumajandus. Sellepäraſt peaks lootma, et põllupidajate ſeiſukorda murelikult ſilmas peetakſe ning abi ikalduſe all kannatajatele otſitakſe. Kahjuks ei ole ſee igakord kaugeltki nii.

Meie ametiwõimud, meie juhtiwad tegelaſed on ſagedasti andeksandmata ükskõikſuſt näidanud põllumajanduſe hädade ja murede wastu. Tuleb meele eelmine halb aasta, kus Harjumaa põllupidajate ſaatkond käis tolleaegſe riigiwanema J. Teemanti juures oma raskuſi kaebamas ja kus riigiwanem neid wastu wõttis karmi ſõnaga: „Mis teie teete demagoogiat, maal ei ole aſi ſugugi nii halb, kui teie räägite.“ Sama kurdiks jäid riigiwanema kõrwad ſiis, kui mõne poliitiliſe rühma eſitus tema tähelepanu juhtis aasta raskuste peale.

Ei ole kuulnud, et aſi tänawu ſes ſuhtes palju parem oleks. Küll olewat walitſus tähelepanu pööranud weekahjude peale alles hiljuti ſüwendatud Kaſari jõe kallastel, kuid et ka mujal ſeni palju oleks ette wõetud, ſeda ei wõi keegi tõendada.

Waadates meie põllumajanduſt, peab küll ütlema, et elame peoſt ſuhu, kui linnukeſed okſa peal, kellel ei ole muret homſe päewa eeſt. Tuleb wahel hea aasta, oleme rõõmſad, juhtub ikaldus, ſiis jääb ainult loota walitſuſe armu ja helduſe peale, et ſee riikliku toetuſega abiks tuleks. Ta peabki tulema, ſeſt ei ſaa hädasſe jätta majandusharu, mis ſuuremale oſale rahwaſt ülespidamiſt annab. Kuid walitſuſe toetus on juhuslik. Asjatundjad räägiwad, et on waldu, kes pea iga aasta toetuſt ſaawad rahekahjude jne. puhul, on aga teiſi, kes iſegi rohkem kannatanud, kes aga kordagi toetuſt pole ſaanud. Riikliku toetuſega on ju lugu ikka nii, et kes kiiremini jõuab hädakiſa tõsta ja waljumini häält teha, ſellel ka rohkem lootuſt on toetuſt ſaada.

Sarnane korraldus ei ole hea juba ſellepäraſt, et ta ſunnib põllupidajat ootama nagu armuanni peale. Et luua korralduſt, kus põllupidajal looduslikkude õnnetuste puhul õigus oleks toetuſt nõuda, ſelle peale pole weel ſeni keegi tõſiſelt mõtelnud. Meil on küll tugew rühm Riigikogus, kes ennaſt nimetab põllumeeste huwide kaitſjaks, kellel aga märkſa lähemal ſeiſawad näit. linna majaperemeeste huwid ja üüriſeaduſe kaotamine, kui põllumehe päewamured; meil on ka mõneſugune Põllumeeste Keskſelts, kes alati riigilt rikkalikku toetuſt ſaanud, kelle instruktorid aga märkſa rohkem huwitatud on kõikſuguste teiste liitude ja ühiſuste kooſolekutel poliitika tegemiſeſt, kui põllupidaja tõſiſeſt ſeiſukorraſt.

Koolipõlwes õppiſime piiblilugudeſt, kuidas Jooſep wangikojaſt tõuſis terwe Egiptuſe riigi walitſejaks, ſellepäraſt, et ta ſeitſme hea wiljaaasta tagant oskas ette näha ſeitſet ikalduſeaastat ning tarka nõu andis wilja tagawaraks panna ikalduſeaastate jaoks ja ſellega nälja ära hoidis. Ega neid ikalduſeaastaid nii raske ei olegi ette näha, warem ehk hiljem tulewad nad igas riigis kindlasti, tõſine riigitarkus ſeiſab ainult ſelles, et rahwas nende peale peab alati olema ette walmistatud. Iſegi wana Wene walitſus püüdis Jooſepi tarkuſt Egiptuſes järele aimata ja aſutas magaſiaidad, kuſt ikalduſe puhul kas wõi ſeemetki wõis ſaada. Aga meie, puhtpõllumajanduslik waba rahwas, pole mõtelnudki abinõuſid otſida, et ennaſt tulewiku wastu kindlustada.

Muidugi mõista ei waja meie enam magaſiaite ega wilja tagawaraks hoidmiſt, nagu Jooſepi ajal, ſeſt nüüd on läbikäimiſe ja wilja juurewedu wõimaluſed teiſed.

Wäljamaal on ammugi katſutud wõitluſt ikalduſeaastate wastu korraldada kinnitusaluſel, nii nagu meil tuleõnnetuste wastu. Kinnitamiſe teel pandakſe õnnetus laiemate ringide õlale, mis aitab kergemini raskusteſt üle ſaada. Mille all ükſik põllupidaja jõuetult kokku langeb, ſee ei olegi hulgale raske kanda.

Wäljamaal on näiteks õige laia ulatuſe wõtnud kinnitamine rahekahjude wastu, mis mitmel pool wastastikuſe kinnituſe aluſel korraldatud ja mille üle meil iga aasta kaewatakſe. Uputuſe wõi liigwee wastu kinnitamiſeks tekkiſid Prantſusmaal Rhone jõe ümbruskonnas juba 1865. aastal riiklikul toetuſel wastastikuſed kinnituſeſeltſid. Kuuldawasti on Rahwasteliidu ringides juba mõnda aastat kawatſetud üldiſt rahwuswaheliſt loodusõnnetuste wastu kinnitamiſe ſeaduſt, mis uputuste wastu kinnituſe wiiks laiemale aluſele. Põllusaaduste kinnitamine wihmakahjude wastu on wäljamaal ammugi tarwituſel, ſamuti kui igaſuguste kõrswiljade kinnitamine öökülmade wastu. Iſegi üldiſe wiljaſaagi kinnitamine ikalduſe wastu on wiimaſe aastakümne jooksul Ameerikas uuesti ülesſe wõetud.

Misſuguſed nendeſt ettewõteteſt ja wiiſideſt meie juures oleksid läbiwiidawad, ſeda arutada ei ole ajalehe lühikeſe artikli aſi. Seda peakſid eriteadlaſed kaaluma. Kuid ſelge on üks: meie põllumajandus oleks tarwis panna kindlamale aluſele, et ta iga aasta ei tarwitſeks loodustujude all kannatada ja riiklikku toetuſt oodata, kui omaabil wõimalik on raskusteſt üle ſaada. Tähtis on ſee juba ſellepäraſt, et ikalduſeaasta terwe meie rahwamajanduſe peale häwitawalt mõjub ja riigi eneſegi eelarwe taſakaaluſt wälja wiib. Raskema ja laiaulatuslikuma ikalduſe puhul wõib tekkida ſeiſukord, kus riik parema tahtmiſe juures enam aidata ei ſuuda, ſeſt et ta iſe raskustes on. Sellepäraſt ei tohiks aſjatundjad kaalumata jätta ühtki abinõu, kuidas ennaſt aegſasti ſaakſime kindlustada. **A. S.**

Perekonna-ajakiri

„Kodukolle“

Postiga tellides: 3 kuud 130 marka, 6 kuud 250 marka.

Tellimisi võtavad vastu kõik postkontorid. Toimetus ja talitus:

Tallinnas, Harju tän. 48

Suurmoguulide maal.

Külaskäik ſurnud linna.

Monguulid olid India wõimſa walitſejas-dünastia liikmed.

Nende eſiiſa Timur Ring (lonkaw Timur) oli wigane ja eemaletõukawa inetuſega päälikupoeg, kes tappis oma ſugulaſed ja nii 24 aastaſena pääſis oma rahwa juhtimiſele. Tema walitſusaeg on täielik wereſaun. Ta wallutab Keſk-Aaſia, tungib Gangeſi õitſewasſe orgu ja tapab Hindustani würstid. Saak ei kütkesta teda. Wõidetud wastaste lemmiknaiſed aſetab ta oma haaremisſe waid wõidu ſümboolina, kuna iſe naudib waatepilte, mida pakub timuka tegewus peade maharaiumiſel.

Dſhinghis-Khan wäärika järeltulijana näeb ta wõitu rahwa masſide tapmiſes. Mitte waliſeda ei taha ta — waid wõita.

70 aastaſena ruttab ta purustama Hiinamaad. Kuid ta ſuri teel. Nii rööwis ſurm poolſada aastat keſtnud tapmiſelt igaſuguſe mõtte.

Ta järeltulijad kaotawad wõimu. Alles 100 aasta möödudes 16. ſajandil kannab wäſinud walitſejaſugu uuſi õiſi.

Wõimas ſuurmoguul Baber häwitas jälle ſuuremal määral hinduſid. Hindutemplite waremetele laskis ta püſtitada mosheed. Ka pani ta alguſe pealinn Agrale. See mees ei ſõdinud enam ainult wõidu päraſt, tal oli tähtis ka ſaak.

Baberi pojapoeg Akbar ſõdib kõigeſt pool omaſt eluajaſt. Ta oli tark mees. Ei häwitanud wõidetute karja, waid rakendas ſelle temale tulutoowale tööle.

Siſemaale kaugele kõigiſt maa- kui weeteedeſt tolmhalli kõrbesſe laskis ta ehitada linna Fathpur Sikri, ſurnud linna, mille tornid ja wõiduwärawad weel tänapäew püſiwad. Põhjus mispäraſt uus pealinn ehitati kõrbesſe oli ſee, et ſeal kohal pidi ſündima walitſeja troonipärija. Nagu linn 500 aasta eeſt ehitati, nii püſib ta tänapäewani. Kõiki idamaa walitſejale wajaliſi mugawuſi leidub linnas. Nii paleed miniſtritele ja würstidele, majad waimulikkudele ja toredad ruumid tähtſate meeste haaremitele. Kõik on tarwitamiswalmis, kuid kaſutamata, ſeſt mõni nädal päraſt linna walmisſaamiſt andis walitſeja käſu kõigil linnaſt lahkuda.

Sel linnal, mis ſuri enne kui oli elanud, on üks puudus. Tal puudub ſurnuaed. Ainult üks haud leidub lumiwalge marmormoſhee lähedal. See on ſurnud troonipärija puhkepaik. Ta ſuri tüüfuſe ohwrina. Opetlaſed tegid kindlaks, et ſelle maakoha joogiwees aſus haiguſt tekitawaid piſilaſi. Sellepäraſt käskis walitſeja kõigile linnaſt lahkuda. Keiſer, miniſtrid, waimulikud ja kõik teiſed elanikud lahkuſid Fathpur Sikriſt toredate wärawate kaudu, et jatkata elu Agras. Nii püſib Põhja-India punaſeſt liiwakiwiſt maitſerikkalt ehitatud linn tühjana juba ſajandeid.

Ehituſed on püſtitatud kenasti. Kunstirikkad on mosheed. Walged marmorſeinad pakuwad koſutawat jaheduſt troopika kuumuſes.

Wenemaa ſuwituskohad.

Wenemaa nimetamiswäärſemad ſuwituskohad ja weſirawilad aſuwad Lõuna-Kaukaaſias — Georgias — Odesſa lähedal ja Põhja-Kaukaaſias.

Neid ſuwituskohti külastatakſe palju, ſeſt Wenemaal on wähe arſtliku wäärtuſega ſupelkohti. Ka on wenelastel raske külastada wäliſmaade weſirawilaid. Kaugelt ſuurem hulk Wenemaa kuurordite külastajaid on haigekasſa poolt ſaadetawad rawitſusaluſed. Sellepäraſt on ka haigekasſad hulga ſanatooriumiſid ja puhkekoduſid ſupelkohtades awanud. Nad ei rahuldu riigirawilatega, waid ehitawad ka omal ettewõttel.

Haigekasſa liikmete ſuure hulga ſeas kaob wäike arw inimeſi, kes külastawad ſupelus- ja ſuwituskohti omal kulul.

Peale arwurikaste rawilate leidub ſupeluskohtades ka wõõrastemaju, kus wõiwad leida ulualuſt inimeſed, kes külastawad kuurorte omal kulul.

Paljud ſanatooriumid on heas korras. Nii Abastumani kopſuſanatoorium, Kislowodski ſüdamerawila ja ſuured ſanatooriumid Esſentukis ning Odesſas. Hotellid aga jätawad ſisſeſeade ja puhtuſe ſuhtes palju ſoowida.

Suuremates kuurortites kaſutatakſe kõikſugu moodſaid arſtimiswahendeid.

Suwitushooajaks ſaadetakſe ſuwituskohtadesſe ülikoolide õppejõude ja aſſiſtente. Kõik arſtid on kuupalgaliſed. Erapraktika ei anna küllalt tulu.

Wenemaa ſupelkohtadeſt on arwatawasti rooſiliſem tulewik metſarikkas Lõuna-Kaukaaſias aſuwal Borſhomil. Seal aſub kuulus Katariina allik, mis muudab Borſhomi Idamaade Karlsbadiks. Borſhomi lähedal aſub päikeſeküllane Sagweri kuurort, kus on esmajärgu headuſega terasallikad. Borſhomis on ka hiilgawad wõimaluſed taliſpordi arendamiſeks.

Igas raudteejaamas

— on müügil —

Waba Maa

Õuduse loss.

Eden Phillpotts'i romaan. 26

„Ära kõnele ſelleſt, iſa! Mine oma tuppa ja heida puhkama! Ma ei kannata enam! Möödunut ei ſuuda me ju muuta, ja kes tahakski ſeda teha, kui uſutakſe igaweſt elu. Ära arwa, et tahakſin kutſuda Tomi tagaſi, iſegi kui ſee ſeiſaks minu wõimuſes!“

Mary lohutas iſa, ſaates teda tema toa ukſeni. Iga tund wõiſid ſaabuda ametnikud Londoniſt ja kuigi nad ei wõinud Maryle teatada lähemalt Hardcastle ſurmaſt, ei läbenud ta oodata nende ſaabumiſt.

Kui arſt oli jõudnud Chadlandi, wõis ta ainult kinnitada härra May ſurma. Ta oli Manneringi ſõber ning talle oli teada Londoni wõimude arwamine, kuid ta ei kahelnud õpetaja May ſurmas.

„Kui ſee mees ei peaks olema ſurnud, ſiis ei ole ma oma elus üldſe näinud ühtki ſurnut. Surmamärgid on juba ilmunud ta kehale ja kes on neid kunagi näinud elawa inimeſe juures? Teiseſt, kes ſurid ſelles ruumis, ei wõi ma midagi ütelda, kuid ſiin on ekſimine wõimatu ning kahekümne nelja tunni päraſt wõib ſeda näha iga inimene. Lugu on järgmine: Londoni wõimud olid lugenud „Sakſa arſtiteaduslikeſt nädalaleheſt“ kummaliſeſt juhtumiſeſt Sakſamaal. Ühes ükſildaſes kohas oli leitud naine ſurnult, kes eneſe oli mürgitanud morfiumiga. Ta ei annud eneſeſt ühtki elumärki, ta ſüda ning hingamine ſeiſis. Ja ometi elas ta — hapnikuta — tõſiaſi, mis ſeni näis olewat wõimatu. Ja et kehale ei ilmunud ſurma märgid, anti talle kampferit ja kofeiini ning tunniajaliſe waewanägemiſe järele hakkas ta uuesti hingama. Oletati, et mürk, ühes külma ööõhuga, oli kangestanud ta närwid ning olid pannud ta keha uneſarnaſesſe olekusſe, milles kahanewad kehaliſed tarwiduſed wiimaſe wõimaluſeni. See juhtumine on äratanud kahtluſe ja et ei jääks tarwituſele wõtmata wiimaſed abinõud, kanname õnnetu ſooja tuppa ning teeme temaga tawaliſi elluäratamiſe katſeid.“

Arſt oli weel ſurnu juures, kui ſaabuſid neli härrat Chadlandi.

Need olid kuulſad detektiiwid ja nende juhataja — armastuswäärſe näoga hallipäine wanahärra — palus jutustada ſündmusteſt, mis juhtunud enne Hardcastle ſaabumiſt Chadlandi ning päraſt ta ſurma.

Sir Walter andis iſe ſeletuſt ning inſpektor Frith, nähes wanahärra ärewuſt, katſus olla äärmiſelt wastutulelik.

Ametnikud olid täis tegutſemishimu. Nad olid tulid ilma täpſete kawatſusteta ning ſuhtuſid ülesandesſe täie tõſiduſega, ſeſt teadſid, et awalikkus oli juhtumiſeſt äärmiſelt huwitatud. Mitte ainult Hardcastle kolleegid, waid kogu ilm, kes oli ſuurt huwi tundnud kuulſa detektiiwi tegutſemiſe wastu, kuna Hardcastle kuulſus oli lewinenud nii Euroopas kui ka Ameerikas, oli hämmastunud tema ſurmaſaamiſe wiiſi üle.

Uustulnukitel oli wähe lootuſt oma kolleegi uuesti ellu äratada. Ning kui nad olid kuulnud uueſt õnnetuſeſt ja näinud õpetaja May laipa, kaduſid wiimaſed lootuſed.

Sir Walteri närwid olid rahunenud härrade ſaabumiſel. Kui ta oma ülekuulamiſt wõrdles eelmiste läbiotſimistega, tundus ſee talle lihtſana.

Ta andis ſelge pildi ſündmusteſt, kõneles oma ſuureſt ekſimiſeſt ning wastas küſimustele loogiliſelt.

„Ma ei ſuuda ennaſt õigustada õpetaja Mayle loa andmiſes,“ kõneles ta. „Süüdistan ennaſt ja tunnen ſügawat kahetſuſt juhtumiſe puhul. Kui peaks waja olema, wõin ma nimetada põhjuſi, miks ſeda tegin. Ka teiſed kuulaſid waimulikku juttu ja kuigi ta ei ſuutnud weenda minu tütart, kes on minuſt terawamõistusliſem, uskuſin ma teda. Kujutleſin, et ainult tema wõib leida lahenduſt. Et mind mõista, olekſite pidanud kuulama ta mõjurikkaid kõneluſi. Ta ſuutis mind weenda ning ma olekſin walmis teile jutustama ta tõekspidamisteſt, kuid need huwitakſid teid wähe. Nüüd tean, et tema ſamuti kui minagi ekſis rängasti. Mulle on ſelge, et kõigi neis kohutawates ſündmustes on wastutaw inimlik wõim ja loodan kindlasti, et teie ſelgenägelikkus toob ſelle päewawalgele. Ma ei tarwitſe wiſt teile enam meelde tuletada, et hädaoht waritſeb praegugi endiſelt hallis toas.“

Inſpektor Frith wastas ſir Walterile ning awaldas rohkem inimlikkuſt, kui losſihärra wõis oodata. Ta oli haritud mees ning kuulus oma ametis.

„Me ei taha aega kaotada,“ ütles ta. „Wõib olla on ſee hea, ſir Walter, kui uſute, et õnnetuſe põhjuſi ei tule otſida tundmata aladelt. Kuid ſee on teie iſiklik aſi. Kõneleſite, et waene Hardcastle olewat wiidud Londoni. Kui ta ſeiſukord peaks ſarnanema õnnetu õpetaja May omale, ſiis on ta elluäratamiſeks wähe lootuſi. Peame weel kord algama juurdluſt alguſeſt peale, kuigi wõime kaſulikult tarwitada Hardcastle'i waewa ja ebaõnnestumiſt. Jutustaſite meile, kuidas oli juhtunud õnnetus, aga mitte ſeda, kes ta leidis eſimeſena.“

„Minu wennapoeg Henry Lennox.“

„Ja tema leidis ka kapten May?“

„Jah.“

„On ta ſiin?“

„Ta peab ſaabuma tänaſe päewa jooksul. Ta ſõitis eile Hardcastle laibaga Londoni.“

„Miks?“

„Doktor Mannering palus teda ſeda teha, ſeſt ei tahtnud ſõita ükſinda.“

„Kas on teil weel midagi jutustada?“

„Ainult ſeda, et Hardcastle awaldas warsſi peale Chadlandi jõudmiſt arwamiſt, et õnnetustele ei tule otſida ſeletuſt halliſt toaſt eneſeſt. Näis, et ta pidas ruumi ülewaatamiſt kõrwaliſeks asjaks. Teda huwitas rohkem minu wäimehe elu ja ſuhted teiste inimestega. Sain ta kõnelusteſt mulje, nagu ſeoks ta Tom May ſurma aſjadega, millel ei ole tegemiſt halli toaga. Kui tohikſin teile nõu anda, juhikſin tähelpanu aſjaolule, et ſee arwamine on ümber lükatud ta oma ſurmaga ning ſamuti järgnewate ſündmustega. Ikkagi on nüüd ſelgunud, et hädaoht on toas eneſes ning et minu wäimehe ſurma põhjuſed olid ſarnaſed Hardcastle ſurma omadega ning ſamad, mis ſurmaſid läinud ööl õpetaja May.“

„Tõſiaſjad kõnelewad ſelle poolt,“ kinnitas Frith. „Nüüd, kus oleme tutwunenud aſjade ſeiſukorraga ja näinud halli tuba, olme wiſt kõik ühel arwamiſel, et tööga tuleb alata ruumiſt, kus juhtus õnnetus. Loodetawasti ſaate meiſt aru, kui meie nagu Hardcastlegi, jätame kõrwale arwestamiſe üliloomulikkude jõududega. Kuna tema uuris kapten May minewikku ja tema arwamiſe järele ſurma põhjus ei peitunud hallis toas, talitame meie teiſiti ja weeretame kogu ſüü juſt ſelle ruumi peale. Meie eſialaſed uurimiſed on lihtſamad kui waeſe Hardcastle omad. Wõime ſeda teha kahel teel ning meie edu oleneb ſelleſt, kas läheme pikemat teed, mis oſutub lõpuks wõib olla tagajärjetuks, wõi lühemat, mis wiib loodetawasti kiirelt ſihile.“

„Olekſin teile tänulik, kui ſeletakſite ſeda lähemalt,“ ütles ſir Walter.

Kuid härra Frith ei tahtnud anda lähemat ſeletuſt.

„Heameelega, kui ſelleks on ſaabunud paras aeg, ſir Walter, kuid praegu ei awalda ma ſeda iſegi teile. Arwatawasti mõistate, et meie töö peab jääma ſaladusſe.“

„See on aruſaadaw, ehk tuleb mul weel kogu õnnetuſe eeſt wastutus oma kanda wõtta. Wõin ainult loota, et teie ei leia koledat kuritööd.“

„Jagan teie lootuſi ning kõnelen juſt ſellepäraſt kaheſt teeſt. Ma wiſt ei tarwitſe enam öelda, et meie neli kaalume iga wõimaluſt, mis wähegi ſuudaks heita walguſt ſellesſe ſaladusſe. Algul ei oleta meie kuritööd ning härra May ſurm ei kõnele ſelle wastu, waid ainult kinnitab meie oletuſt. Tahakſime nüüd nõu pidada ja jätakſime ſeepäraſt halli toa waatluſe päraſtiſeks.“

„Wõikſin ma weel eſitada küſimuſe, mis puutub Hardcastlesſe? Loodan, et tal ei ole naiſt ega lapſi, kes jääkſid teda leinama?“

„Ta ei olnud abielus ja elas oma ema juures. Hardcastle'it tahetakſe täna põhjaliſult järele waadata, et jõuda lõpulikule otſuſele. Lahkamiſeſt loodetakſe küll wähe, kuid ei taheta jätta ühtki wõimalikult kaſutamata. Ta oli kuulus mees!“

„Saate täna teateid Londoniſt?“

„Jah, lõuna paiku ſaame kindlasti teateid pealinnaſt.“

Kõrbe w

Ibn Sau

Igal aastal jutustawad
mõned Süüria ning Egüp
wandeſeltſideſt, millede ſihiks
ſurmamine. Ibn Saud on A
ningas.
Mõtte algatajad on enam
ja Taga-Jordani ringkonnad
tawad ſuurt julguſt, ſeſt Ibn
mitte ainult neis aſjus, mi
wad araablaste usku ja head
raſelt ſuurejooneline walitſ
teatakſe järgmiſt: Kord oli k
rü ülem oma kõrwade juu
nud, et kuninga mingiſugu
pole hea. Kui ettewõte ſiiski
tus, laskis Ibn Saud pääl
lõigata.
Wahhabi wastastele ringkon
ſee ſuurt meeleheaid, kui kuni
mõni piſtoda wõi kuul. Ib
moodſa islami ſuurim uſulin
line juht, kellele mittepurit
on ſuurem waenlane kui
meedlane. Tema on aastaſ
ebauſu kombeid tule ja mõõ
tanud, ſamuti takiſtanud Eu
dete ja kommete tungimiſt
Ta on rahwusliku tiiwa i
ooniga noorſoo ebajumal.
puudu ka waenlaſed.
Tehti katſeid teda teelt k
metada, ſeda püüdſid korda
iſewaadetega rühma. Möle
ſeltſi liikmed aga häwitati.
ſeltſi juureſt leiti materjali,
jal wõis otſustada, et ette
niſeeriti ja kindlustati ma

Naine, kes w

Märkuſi Hii

Mandſhu ariſtokraatia li
laps kaswatati kenade komm
tide waimus. Ta oli ilus na
ti oma wälimuſe, kui ka
leſt. Olles 15-aastane, waliſ
ta Taewapoja, Hiina keiſri
liignaiſeks. Keiſer oli pras
dik. Ta ei armastanud naiſi
tarlaps oleks wananenud
naistega, ilma kuninga pool
leidmata. Tſeuhi aga oskas
tähelepanu endale tõmmata
et näitas lugupidamiſt a
priiskamiſt. Talle ſündis
keiſri abikaaſal oli tütar.
ſuureks faworiidiks, ſeſt tema
edaſi keiſri dünaſtiat. Os
intriige, tema mehelik jul
line intelligents ja iſiklik kül
kindlustaſid Tſeuhile wara
Ta oskas walitſeda. Wanu
kaſutas ta ſelleks, et nende
areneda modern waimul H
Ta eluteel oli palju ta
jamaalaste ſõjaliſi teadmiſi
ſutada Hiina huwides. Kui
arwaſid, et wõitlewad oma
tõeliſelt nad nägid waewa
olu kindlustamiſeks. Midag
hile tähtis peale Hiina ſuur
ſe. Rahu ajal muutub keiſ
hurmawamaks naiſeks. Enn
eſimeſele armastuſele. Enn
[illegible]
wäe marſali Yonglouga. Ta
[illegible]
Yonglou murrab truuduſt
minema kihutab, on arma
kui wiha ja tuſtuſt tagaj
Olles poliitiliſelt arenen
oskas Tſeuhi hoowkonna inn
lasepiiſuſt kaſutada. Onn
kuulutab ta Hiengfoungi
walitſejaks. Ta oli
tehe walitſuſe algades
tagaſi tõmbuwat. Ta
ka kellegi walitſeja

Belgias [illegible]
gid ja panid need kuku

guulide maal.

ik ſurnud linna.

Siſemaale kaugele kõigiſt maa- kui weeteedeſt tolmhalli kõrbesſe laskis ta ehitada linna Fathpur Sikri, ſurnud linna, mille tornid ja wõiduwärawad weel tänapäew püſiwad. Põhjus miſpäraſt uus pealinn ehitati kõrbesſe oli ſee, et ſeal kohal pidi ſündima walitſeja troonipärija. Nagu linn 500 aasta eeſt ehitati, nii püſib ta tänapäewani. Kõiki idamaa walitſejale wajaliſi mugawuſi leidub linnas. Nii paleed miniſtritele ja würstidele, majad waimulikkudele ja toredad ruumid tähtſate meeste haaremitele. Kõik on tarwitamiswalmis, kuid kaſutamata, ſeſt mõni nädal päraſt linna walmisſaamiſt andis walitſeja käſu kõigil linnaſt lahkuda.

Sel linnal, mis ſuri enne kui oli elanud, on üks puudus. Tal puudub ſurnuaed. Ainult üks haud leidub lumiwalge marmormoſhee lähedal. See on ſurnud troonipärija puhkepaik. Ta ſuri tüüfuſe ohwrina. Õpetlaſed tegid kindlaks, et ſelle maakoha joogiwees aſus haiguſt tekitawaid piſilaſi. Sellepäraſt käskis walitſeja kõigile linnaſt lahkuda. Keiſer, miniſtrid, waimulikud ja kõik teiſed elanikud lahkuſid Fathpur Sikriſt toredate wärawate kaudu, et jatkata elu Agras. Nii püſib Põhja-India punaſeſt liiwakiwiſt maitſerikkalt ehitatud linn tühjana juba ſajandeid.

Ehituſed on püſtitatud kenasti. Kunstirikkad on moſheed. Walged marmorſeinad pakuwad koſutawat jaheduſt troopika kuumuſes.

wodski ſüdamerawila ja ſuured ſanatooriumid Esſentukis ning Odesſas. Hotellid aga jätawad ſisſeſeade ja puhtuſe ſuhtes palju ſoowida.

Suuremates kuurortites kaſutatakſe kõikſugu moodſaid arstimiswahendeid.

Suwitushooajaks ſaadetakſe ſuwituskohtadesſe ülikoolide õppejõude ja aſſistente. Kõik arstid on kuupalgaliſed. Erapraktika ei anna küllalt tulu.

Wenemaa ſupelkohtadeſt on arwatawasti rooſiliſem tulewik metſarikkas Lõuna-Kaukaaſias aſuwal Borſhomil. Seal aſub kuulus Katariina allik, mis muudab Borſhomi Idamaade Karlsbadiks. Borſhomi lähedal aſub päikeſeküllane Sagweri kuurort, kus on esmajärgu headuſega terasallikad. Borſhomis on ka hiilgawad wõimaluſed taliſpordi arendamiſeks.

Igas raudteejaamas
— on müügil —
Waba Maa

ſed uurimiſed on lihtſamad kui waeſe Hardcastle omad. Wõime ſeda teha kahel teel ning meie edu oleneb ſelleſt, kas läheme pikemat teed, mis oſutub lõpuks wõib olla tagajärjetuks, wõi lühemat, mis wiib loodetawasti kiirelt ſihile."

„Oleksin teile tänulik, kui ſeletakſite ſeda lähemalt," ütles ſir Walter.

Kuid härra Frith ei tahtnud anda lähemat ſeletuſt.

„Heameelega, kui ſelleks on ſaabunud paras aeg, ſir Walter, kuid praegu ei awalda ma ſeda iſegi teile. Arwatawasti mõistate, et meie töö peab jääma ſaladusſe."

„See on aruſaadaw, ehk tuleb mul weel kogu õnnetuſe eeſt wastutus oma kanda wõtta. Wõin ainult loota, et teie ei leia koledat kuritööd."

„Jagan teie lootuſi ning kõnelen just ſellepäraſt kaheſt teeſt. Ma wiſt ei tarwitſe enam öelda, et meie neli kaalume iga wõimaluſt, mis wähegi ſuudaks heita walguſt ſellesſe ſaladusſe. Algul ei oleta meie kuritööd ning härra May ſurm ei kõnele ſelle wastu, waid ainult kinnitab meie oletuſt. Tahakſime nüüd nõu pidada ja jätakſime ſeepäraſt halli toa waatluſe pärastiſeks."

„Wõikſin ma weel eſitada küſimuſe, mis puutub Hardcastlesſe? Loodan, et tal ei ole naiſt ega lapſi, kes jääkſid teda leinama?"

„Ta ei olnud abielus ja elas oma ema juures. Hardcastle'it tahetakſe täna põhjalikult järele waadata, et jõuda lõpulikuſe otſuſele. Lahkamiſeſt loodetakſe küll wähe, kuid ei taheta jätta ühtki wõimalikult kaſutamata. Ta oli kuulus mees!"

„Saate täna teateid Londoniſt?"

„Jah, lõuna paiku ſaame kindlasti teateid pealinnaſt."

Kôrbe wandeseltslased.

Ibn Saudi elukallalekippumiſed.

Igal aastal jutustawad reiſijad ja mõned Süüria ning Egüptuſe lehed wandeſeltſideſt, millede ſihiks Ibn Saudi ſurmamine. Ibn Saud on Araabia kuningas.

Mõtte algatajad on enamasti Iraki ja Taga-Jordani ringkonnad. Nad näitawad ſuurt julguſt, ſeſt Ibn Saud pole mitte ainult neis asjus, mis puudutawad araablaste usku ja heaolu, omapäraſelt ſuurejooneline walitſeja. Temaſt teatakſe järgmiſt: Kord oli keegi ſuguharu ülem oma kõrwade juures wandunud, et kuninga mingiſugune ettewõte pole hea. Kui ettewõte ſiiski heaks oſutus, laskis Ibn Saud päälikul kõrwad lõigata.

Wahhabi wastastele ringkondadele teeks ſee ſuurt meelehead, kui kuningat tabaks mõni piſtoda wõi kuul. Ibn Saud on moodſa islami ſuurim uſuline ja poliitiline juht, kellele mittepuritaanlik uſklik on ſuurem waenlane kui mittemuhameedlane. Tema on aastaſadu keſtnud ebauſu kombeid tule ja mõõgaga häwitanud, ſamuti takistanud Euroopa waadete ja kommete tungimiſt Araabiasſe. Ta on rahwusliku tiiwa idaorentatſiooniga noorſoo ebajumal. Kuid tal ei puudu ka waenlaſed.

Tehti katſeid teda teelt kõrwale toimetada, ſeda püüdſid korda ſaata kaks iſewaadetega rühma. Mõlema wandeſeltſi liikmed aga häwitati. Ühe wandeſeltſi juureſt leiti materjali, mille põhjal wõis otſustada, et ettewõtet organiſeeriti ja kindlustati majanduslikult wäljamaalt. Teine ſalaühing oli tõſiſema ilmega. Ta oli organiſeeritud oma inimeste poolt. Seda ſalaühingut, mida wõiks nimetada telefoni konspiratiiwſeltſiks, juhtiſid mõned wahhaablaste juhtiwad tegelaſed, ſamad mehed, kes 4 aasta eeſt aitaſid Ibn Saudil wallutada Mekka. Need mehed püüdſid tekitada mässu, ſeſt Ibn Saud tahtis ehitada telefoniühenduſe Jidahi, wälismaade wõimude aſukoha ja Mekka wahele. See kuninga kawatſus näis neile õpetuſe põhimõtete mahaſalgamiſena, olgugi, et Ibn Saud ſamal ajal kõwendas järelwalwet ſisſeweetawate Euroopa ja Ameerika kaupade ſuhtes. Mässujuhil — emiril — õnnestus oma orjadega tungida kuninga paleesſe, kus nad tapeti, milline asjaolu ei tekitanud rahwa ſeas ſuurt ärewuſt. See juhtumine aga walgustas kuninga traagiliſt ja üliinimlikult raſket ſeiſukorda.

Nii pole need wälispoliitiliſed raskuſed, mis kõigutawad populaarſema ja wajaliſema diktaatori olemasolu, waid raudne ſundmus, oſata wahet teha ſiſemiſe ja wäliſe kontſesſiooni wahel, teada, et grammofoni ja telefoni juures pole mitte ainult tehniliſed lahkuminekud, waid ka põhjapanew hingeline erinewus.

Nii kaua, kui Ibn Saud oskab ſeda wahet teha, pole wandeſeltslastel Araabias edu. Wandeſelts wõib püſida waid wälismaalaste rahaga ja wõidelda perekonna huwides.

Naine, kes walitſes 500 miljonit inimeſt.

Märkuſi Hiina keisrinna Tſeuhiſt.

Mandſhu aristokraatia lihtne tütarlaps kaswatati kenade kommete ja kunstide waimus. Ta oli ilus naine, niihästi oma wälimuſe, kui ka waimu poolest. Olles 15-aastane, walis keisri ema ta Taewapoja, Hiina keisri Hiengfoungi liignaiſeks. Keiſer oli prasſija ja joodik. Ta ei armastanud naiſi ja noor tütarlaps oleks wananenud ühes teiste naistega, ilma kuninga poolt tähelepanu leidmata. Tſeuhi aga oskas Taewapoja tähelepanu endale tõmmata ſelle tõttu, et näitas lugupidamiſt alkoholile ja priiskamiſt. Talle ſündis poeg, kuna keisri abikaaſal oli tütar. Ta ſai nii ſuureks faworiidiks, ſeſt tema põlwendas edaſi keisri dünastiat. Oskus tekitada intriige, tema mehelik julgus, poliitiline intelligents ja iſiklik külgetõmbawus kindlustaſid Tſeuhile warakult wõimu. Ta oskas walitſeda. Wanu traditſioone kaſutas ta ſelleks, et nende toetuſel lasta areneda modern waimul Hiinas.

Ta eluteel oli palju takistuſi. Wäljamaalaste ſõjaliſi teadmiſi oskas ta kaſutada Hiina huwides. Kui eurooplaſed arwaſid, et wõitlewad oma kaſuks, ſiis tõeliſelt nad nägid waewa Tſeuhi heaolu kindlustamiſeks. Midagi pole Tſeuhile tähtis peale Hiina ſuuruſe ja hiilguſe. Rahu ajal muutub keisrinna Hiina hurmawamaks naiſeks, kes on truu oma esimeſele armastuſele. Enne keisri liignaiſeks ſaamiſt oli ta laulatatud ſõjawäe marsſali Yonglouga. Sellele kuulus ta armastus terwe elu kestel. Kuigi Yonglou murrab truuduſt ja Tſeuhi ta minema kihutab, on armastus ſuurem kui wiha ja ta kutſub tagaſi Yonglou.

Olles poliitiliſelt arenenud ja oſaw, oskas Tſeuhi hoowkonna intriige ja ſalaſepitſuſi kaſutada. Õnneliku wõttega kuulutab ta Hiengfoungi ſurma järele walitſejaks oma poja. Oma poja Toungtehe walitſuſe algades näis Tſeuhi wähe tagaſi tõmbuwat. Ta poeg polnud aga kellegi walitſeja, tal oli palju warjukülgi. Ning uue jõukogumiſega kuulutab Tſeuhi keiſriks oma wennapoja Konangſini. Selle täisealiſeks ſaades ei laſe Tſeuhi teda riigi juhtimiſele ja kui Konangſin näitab wastupanu, laſeb Tſeuhi ta wangistada ühele wäikeſele ſaarele Waikſes ookeanis. Wajaduſe järele wabastab ta mõnikord ſelle.

Nii walitſes Tſeuhi umbes 50 aastat. Ta oli kuulus ja alamate poolt lugupeetud, ſeſt ta oli oſanud juhtida riigi asju raskematel ſilmapilkudel. 73. ſünnipäewal külmetas ta, mille tagajärjel jäi haigeks ja tundes, et ſurmatund ligineb, riietus ta ſurnurüüsſe ja ootas ſurma. Niiſugune oli komme. Tema wiimaſed ſõnad olid: „Ärge laske kunagi wõimule naiſterahwaſt. Taewariigi eesotſas peab ſeisma mees."

Nii ſuri ta. Nägu, wana traditſiooni järele, pööratud lõuna poole. See oli aastal 1908.

Tema ſurma järele lagunes Hiina

Saadaval igas apteegis.
Laboratoorium Mag. F. Kurrot & A. Benkson, Tallinn.
Ainuesitaja: „Estphakos" Tallinn, Viru 4

Kola shokolaadi
ainult GEORG STUDE

Meesterahwa moodne ſuwiülikond.

Ameerika naiſed wastutawatel kohtadel.

„National League of Woman Voters" awaldas aruande naisriigiametnikkude kohta, kes teeniwad wastutawatel kohtadel. Naistele hääleõiguſe andmiſega on nad Ameerikas wõitnud mõningaid ſuuremaid kohti. Nii on 3 naiſt konſulaarteenistuſes, 9 naiſt on walitud parlamenti, 2 naiſt on olnud kubernerid ja umbes 1500 õrnemſoo eſitajat teeniwad wastutawatel kohtadel.

Naiste edu illuſtreerib Genevieve Cline'i elukäik, kes tegutſeb kohtunikuna Custom Courtis ja harutab tollimääruste wastu ekſimiſi. Ta aastane ſisſetulek on 10.000 dollarit, kõrgem taſu, mida naiſed ſeni Ameerikas riigiteenistuſes olles ſaanud. Miſs Cline tegutſes warem adwokaadina ja hiljem Ohio tolliametis, mille tegewuſes ta omas ſuure wilumuſe. Nüüd määrati ta eelpool nimetatud kohale.

Naiste edaſipüüdlikkuſt ergutab ka miſs Amy Wreni elukäik. Ta on juriſt ja hoolitſeb ſelle eeſt, et ei rikutaks liidu määruſeid New-Yorgi ringkonnas.

Nimetamata ei wõi jätta ka miſs Ruth Bielaski Shipley'd, kes on Ühisriikide pasſioſakonna juhataja. Ta on kõrgesti kwalifitſeeritud naine, kelle ſamme hindab kõrgesti ka riigiſekretär Kellogg.

Proua D. Tillinghasti nimetamine Uue-Inglismaa ſisſerändamiskomitee juhatajaks näitab, et Ühisriikide walitſus ei wiiwita õige naiſterahwa nimetamiſega õigele kohale.

Igas raudteejaamas
on müügil „Waba Maa"

Jgaüks kasutagu juhust.
15. kuni 25. juulini s. a. remondi tõttu suur hinnaalandus, mitte reklaam, vaid tulge ja tõenduge ise.
Leo Schwarz'i valmisriiete äri on ainult V. Karja tän. nr. 1.
Kõnetraat 25—12. Osakonda ei ole.

Wenemaale müüdi lennuaſjanduſe ſaladuſi.

3 ſakslaſt wangistatud.

Riigi prokuröri ülesandel wangistas Berliini poliitiline politſei wiimastel päewadel 3 meeſt, keda kahtlustatakſe ſaladuste müümiſes wõõrastele wõimudele. Üks wangistatuiſt on Berliin-Adlershofi õhuſõidu katſeaſutuſe kõrgemateſt ametnikkudeſt. Kaks teiſt on tema abiliſed. Neid ſüüdistatakſe riigile alluwa katſeaſutuſe töötamisſaladuste müümiſes Nõukogude Wenemaale. Uurimine jatkub.

Riigi teedeministeerium teatab ametlikult: Berliin-Adlershofi õhuſõidu katſetamisaſutuſes töötawat ametnikku kahtlustati teaduslikkude tööde müümiſes wõõrastele wõimudele. Ta wangistati. Süüdistatu, riigi ehitusmeister L. ſeiſab kahtluſe all, et töötades warem 2 teiſes lennuettewõttes, on ta ka juba ſiis andmeid müünud.

Need 2 aſutuſt on Junkerſi wabrikud Desſaus ja Dornieri omad Friedrichshafenis. Ehitusmeiſtri poolt tekitatud kahju pole jõutud weel kindlaks teha, kuid arwatakſe, et ſee pole ſuur, ſeſt oma wiimaſel kohal töötas ta ainult lühikeſt aega.

Riigi katſetamisaſutuſel on wäga ſuur tähtſus, ſeſt kõiki uuſi lennukite kui ka mootorite tüüpe katſetatakſe ſiin põhjalikult, enne kui nad wabrikutesſe walmistamiſele lähewad.

Loewenſteini lennuk.

Proowitakſe uſt, mille kaudu Loewenſtein wälja kukkuma pidi.

Kõrtſitutwus ja ſelle tagajärjed.

Walelik keel wiis rahahimuliſe preili trellide taha.

Hilda Porgaſaar, wälimuſelt waga ja kaunis tütarlaps, on wastutuſele wõetud walekaebuſe päraſt. Kohtusſe ta on toodud wangiwahtide ſaatel. Süüdistusasjaolud on ſiin järgmiſed:

Juulikuus 1925. a. ilmus Porgaſaar 6. jaoskonna politſei konſtaabel Liiwi juure ja teatas, et tema on wiibinud kellegi Karl Abiliſega „Tſentraal" wõõrastemajas, kus temal 20 krooni raha ära warastatud. Seejuures hoiatati Porgaſaart walekaebuſe eeſt, ning tehti temale teatawaks tagajärjed, mis teda ſarnaſel puhul ähwardawad. Porgaſaar jäi teadaande juure. Karl Abiline wõeti ſelle teadaande põhjal wastutuſele, ning aſi tuli rahukohtus arutuſele. Rahukohtunik mõistis Abiliſe ſüütõenduſe puuduſel õigeks ja tunnistas Porgaſaare kaebuſed kuritahtliſeks. Nüüd wõeti Porgaſaar omakord wastutuſele walekaebuſe päraſt. Asja juurdlemiſel tulid ilmſiks järgmiſed asjaolud:

Porgaſaar oli tutwunenud Karl Abiliſega „Ernestis". Ta oli märganud ſeal, et Abiliſel on palju raha, ning oli palunud teda ka oma arwet kinni makſta, näidates ſee juures oma tühja rahakotti, kuſt wälja wahtiſid ainult puudritops ja rätt. Abiline oli makſnud arwe kinni ning ſellejärel ühes 2 oma meesſõbraga ja Porgaſaarega läinud „Tſentral" wõõrastemajja. Seal oli wiidetud ſeltſis aega. Hiljem oli Porgaſaar nõudnud Karl Abiliſelt 20 krooni taſuks ajawiitmiſe eeſt. Kuid Karl Abiline ſelleſt oli keeldunud, ſiis oli Porgaſaar pahaſeks ſaanud, ning öelnud „küll ma teile näitan, kuidas te raha wälja makſate." Ning oli läinud politſeisſe walekaebuſega.

Kohtus Porgaſaar end ſüüdi ei tunnistanud, kuid kohtuliku uurimiſega tõestati tema ſüü, ning ta mõisteti 2 kuuks wangi. Et kohus ſelle karistuſe eelwangistuſega kaetuks luges, ſiis pääſes Porgaſaar wanglaſt ſamal päewal wabaduſesſe.

Belgias awati mälestussammas 10 aasta eeſt ilmaſõja ajal 10-aastaſele tüdrukule Ivonne Wjesle'le, kelle Saksa ſõdurid maha laſid. Sõdurid olid taganedes kaaſa wõtnud Prantſuſe ſõjawangid ja panid need luku taha. Keegi ei julgenud wangide majale ligineda ja neile toitu anda. Seda tegi aga tüdruk, kes oma koolileiwa üle andis. Tunni mees laſi ta hoiatamata maha. Mälestusſamba awamiſel wiibiſid kõrgemad ametnikud. Paremal: Ujujate grupp, kes kannab alles tarwituſele wõetud ujumistuhwleid.

Muinasjutt kolmeſt wennaſt.

Jenö Rakoſi.

Kuſagil kaugel hommikumaal, üle Wolga jõe ja Urali mägede, kuſagil Jumala lähedal elas kord üks waene naine ühes kolme pojaga. Üks neiſt oli kalamees, teine talumees ja kolmas ratſamees. Igaüks neiſt oli wahwa ja uhke poiſs, kes oma kätetööga endid ja kalliſt ema toitſiwad. Kalamees kalastas, talumees äestas ja kolmas kaitſes kõiki waenlaste waſtu. Ükskord aga lõppeſid kalad wetes, pahad ilmad purustaſid lõikuſe ja üks waenlane tuli teiſe järgi. Nüüd ütleſid teiſed wennad: näha on, et meie enam ſiin elada ei ſaa, peame maailma minema õnne katſuma. Kes leiab õnne, tuleb koju, otſib ema üles, et teda ſinna kaaſa wiia.

Ja kalamees läks põhja poole, kus meri on, et kalastada, teine läks lääne poole, teades, et ſeal elawad rahwad, kellel leiba on tarwis, kolmas istus hobuſe ſelga ja läks ära lõuna poole, ſeſt ta oli kuulnud oma emalt, et ükskord kaua aja eeſt oli nendel olnud üks wägew wanaiſa, kes ka ſinna poole oli läinud, ſai maailma härraks ja pärandas perekonnale ühe ſuure riigi.

Nii lahkuſid wennad. Ja kalamees leidis mere, aſus ſinna ja käſi käis temal häſti. Talumees leidis hea maa ja temal läks ka häſti. Ratſamees aga rändas kaua ja lõpuks leidisgi lubatud maa, oma tugewa wanaiſa pärismõiſa ning aſus ſinnna elama. Nii on nad elanud äraräākimata kaua, pikkamiſi unustades üksteiſt ja unustades ka oma ema.

Ainult ratſamees proowis kaks korda wanemaid üles leida, aga iga kord asjata. Aastaſajad möödusid ja igaüks ſai orjaks.

Aga hirmus maailma mäſs tuli. riigid, walitſejad, keisrid ja kuningad on hukka ſaanud ja kolm wenda orjapõlweſt wabanenud, lähenedes üksteiſele ja nüüd leiawad üksteiſt jälle ratſamehe pealinnas. Kohtawad end ſoomlane, eeſtlane ja magharlane . . .

Selle kolme wennasrahwa wereſugukonna juured lähewad kaugele eelajaloolisſe aega tagaſi. Ei ſaanud enam ſugukonna märke ſilmega ega kõrwuga üles leida. See jääb teaduſe probleemiks. Soome, Eesti Ungari teaduſemehed on keele müsteeriumisſe ſisſe tunginud ja juured üles leidnud, mis ſelle kolme rahwa ſugulust tõendawad. Et mida tähendab aastatuhandete jooksul eraldi ja wõõraste rahwastega koos elamine, näitab kõige paremini wanem Arpad-kuningate aegadeſt pärit oelw keele-mälestus „matus-kõne", mis ainult kaheksaſada aastat wana on, aga mitte-teaduſemees waewalt aru ſaab, mida tähendab: „Latiatuk feleim zumtuchel mig vognuk, yſa por es chomuw vognuk". Siin on ſõnad, mida meie teaduſemehed weel aru ei ſaa. Igatahes oleme aga juba kindlaks teinud, et meie keel on ſugulane, nii et wõime täna ſüdameſt rõõmustada meie kaua kadunud wendi meie juures jälle näha ja waſtu wõtta.

Seſt ſee on kuulus moment meile kõigile.

Soome ja Eesti on aastaſadade keſtwuſel raske orjapõlwe all kannatanud. Nad wõitleſid oma õiguſe, oma tõu, oma wabaduſe ja keele eeſt. Maailmaſõda on aga Wene orjapõlwe häwitanud. Imelik on ſelles, et meie püſs — ratſamehe mõõk — on palju kaaſa töötanud, et wendade wabadus ſaaks wõidetud. Aga kuni meie wennad on maailmaſõjas wabaks ja õnnelikuks ſaanud, oleme meie nii palju kaotanud, et meie wabaduski ei ole täieline ja raskem on meie ſeiſukord, kui kunagi warem.

Meie põhja-wennad ei leidnud meid ſiiski meelt heitmas. Siiski wõime terwe ſüdamega rõõmustada meie kallid hõimlaſi ſiin nähes. Seſt juſt ſel momendil, kui meie wendi-külaliſi kaiſutame, tuleb teine rõõmukiir lõunaſt, Itaaliaſt, praeguſe aja kõige ſuurema iſiku ſuuſt. On tõſi, et Prahaſt teine tuult ſaabab ſiiapoole. Beneſh — tſhehhi wälisminister, kes tahtis tõendada, et rewiſjon pole tähtis ja kõik peab endiſeks jääma. Ta ütleb, et Prantſusmaal ſee rewiſjoni mõte ei tee muret ja ametlik Inglismaa ei toeta ſeda. Selle waſtu aga kõige wägewam ingliſe trükiorganum astub wälja Ungari kaitſeks ja Musſolini juſt hiljuti ütles, et meie Euroopa huwi on Trianoni rewiſjon. Härra Beneſh ſeiſab täna weel ſamal ſeiſukohal kus tema enne kümmet aastat oli . . . Aga Euroopa ja ſuure riigimehe arwamine ja Trianoni rewiſjon ſeiſawad juba maailma poliitika eesotſas. Seda kõike wõib waſt natukene edaſi lükata, aga kinni pidada mitte. Oleme kindlad, et Prantſusmaa ka ei ei ſaa wälja puhuda ungarlaste õiguſi.

Nüüd oleme kolm wäikeſt rahwaſt, kolm wenda tormiliſes Euroopas. Oleme ſõdades wõidelnud, oleme orjapõlwes istunud, aga ſiiski pole meie tuhandete aastate jooksul kaduma läinud, ſeſt oleme alal hoidnud oma keele, oma wabaduſe ja oma autundmuſe. Miks ſiis meelt heita? Wõtkem kinni üksteiſe tugewaiſt käteſt ja waadakem kangelaſe pilkudega tulewikku. Meie ſuur luuletaja ütleb: „Pole kadunud ſee, kes meelt ära ei heida."

Maailma rännanud kolm wenda on täna meile kokku tulnud, waatawad üksteiſe ſilmi ning ühinewad igaweſeks. Niimoodi leiawad üles ema, kes on truuduſe, armastuſe ja au Kolmainſus.

Joobnud kooliõpetaja märatſemas.

Haawas ühte noortmeeſt rewolwriſt.

Saaremaal, Lümada wallas elutſew Taristu kooliõpetaja Konstantin Niit oli neil päewil ſügawamalt topſi põhja waadanud ja hakkas alkoholi mõju all Leedri külas kohalikkude küla-noorte juuresolekul lärmitſema. Muuſeas haaras ta ka oma tuttawalt Eduard Kiililt rewolwri ja hakkas ſeda paugutama. Kuul tungis õnnetul kombel juuresolewa Jakob Nurja reide. Haawatu toimetati Saaremaa haigemajja.

Politſei komisſar 5 päewaks aresti.

Põltſamaa jſk. politſeikomisſar Lillakiga ei ole ümbruskonna elanikud põrmugi rahul. Nüüd on ſiſeminister kariſtanud Lillakit 5 öö-päewaſe arestiga ſelle eeſt, et Lillak teadlikult eſitas prefektile ebaõigeid teateid ühe ametniku määramiſe puhul, warjates eelkaristus-teateid ſelle ametniku kohta.

Iſennaſt nuhtleb ſee, kes jätab oſtmata Rakwere Rahwamaja ja Hariduſeltſi loteriitähe, millega wõita wõib 500.000 ſenti.

Sumatra saarelt.

Meremehe kiri.

Bladjo on wäike õlikogumiskoht Muſi jõel Lõuna-Sumatras. Ei jõudnud küllalt imestada ümbruſt, kui umbes ſada kilom. jõge mööda üles tuli ſõita. Madalad kaldad ja põline troopikamets otſe wees. Harwa juhtub weeſt wäljakerkiwat kaldaäärt nägema. Paiguti jõgi wäga kitſas. Paistab nagu ſõidaks metſas. Jõgigi weekaswudeſt rohline. Pakſuſt tihnikuſt kerkiwad üles hiiglaſed kookuspalmid. Ahwe paistab rohkesti, juſt nagu meie metſas orawaid. Inimasulaid kaldal wähe ja needki wiimaſena waiade otſas. Mingiſugune raamistiku taoline alus waiade peal, teibad ristati, kuiwatatud palmi wõi banaanilehtedeſt katus peal. Teine ehitusſtiil, mis ſiin ka laialt tarwituſel, on ujuw eluaſe. Pikk paaditaoline alus, puu pikuti waiade otſas üle, ümberringi puulehtedega ära punutud. Sellega liigub malailane ühes perekonnaga wett mööda. Kui laew tarwiduskorral wilet andis (tänu meiſtrile on meie laewal hea pasſi hääl), ſiis kuuldus ka metſaſt kilkamiſt ja warsti oli musti, alasti mudilaſi jõe äär täis. Omapäraſe kiſa-muuſikaga ſaadeti meid kuni jõgi jälle mõne käänaku tegi ja ſilmiſt kaduſime. Kuuetunniliſe ſõidu järele jõudſime laadimiskohale — Bladjosſe. Siin juba nägusamad ehituſed. Wäike kohake, eeskujulikult planeeritud kwartaalidega. Hiilgaw puhtus, mida uskudagi ei oleks wõinud. Betooniſt walatud rennid mõlemal pool tänawaid, mille kaudu muſt weſi jõkke juhitakſe. On näha, et Hollandi walitſus puhtuſe ſuhtes ſiin pea ſamaſe korra on ſisſe ſeadnud kui omal kodumaal.

Õhtul wälja minnes tunned end nagu paradiiſi aias. Õhk küllastund maguſaſt taimelõhnaſt. Tänawad ühtlaſi puiesteed. Elekter on walgustuſes igalpool jämeda otſa oma kätte wõtnud. Elumajad on kerged ehituſed ja pea ilma erandita postide otſas. Üste ja akende aſemel, kui neid üldſe tarwis peaks olema, on mingiſuguſed punutud matitaoliſed liikuwad warjud. See on nii ütelda, eurooplaste reſidents.

Walge mees on ſiin endale palju elumõnuſuſi ſuutnud ſoetada. Kuid ka pärismaalaste ſeiſukord näib ſiin ja mujal Hollandi aſumaades üldſe palju parem olewat, kui ſeda on inglaste käſutada olewais maades. Wähemalt töötaſugi on inimlikum. Siinne musttööline pärismaalane ſaab keſkmiſelt 1½ guldeni (225 E. m.) päewas. Selleſt kulub tal toiduks umbes 50 centi (75 E. m.) Riietumiſeks kulutab pärismaalane-tööline wähe. Töö juures oldakſe alasti. Mingiſugune riidenarts ümber keha, ſee on kõik ja iſegi küllaltki ſiin ekwaatoril. Praegu on keſktalw (nagu teada, on ſiin kaks ſuwe ja kaks talwe aastajooksul), kuid ſoojamõõtja näitab oma +30° C. ja enamgi. Suwel (märts, apr., ſept., okt.) igatahes palju rohkem.

Umbes 10 klm. jõge mööda üles, aſub Lõuna-Sumatra ſuurem linn — Palembang. Raudteid ſiin ei ole. Julguſt oli wähe, ſama wähe kui maadki (10 klm.), et jalgſi, mööda tundmata teed troopikametſaſt ſinna minema hakata. Wiimati anti hea nõu: ſõita autoga. Makſab ainult 25 c. (38 Em.). Kas ſarnaſes dſhunglis ka autoſid peaks olema? Umbes paar klm. jalgſi, ſiis mingiſugune tööstuskoht. Seal ſeiſid kolm-neli takſiautot. Ilma et weel oma nõusolekut ſõiduks oleksin awaldanud, aſuti ſeda pakkuma. Kohalik politſeinik ſõitis kaaſa. Neid on ſiin palju ja ſaadawad millegi päraſt wõõraid eurooplaſi igal pool.

Umbes 10—15 min. ja oligi peatus — Palembang. Seal aſus uudishimuliste kari mulle ümber mind ſilmitſema. Tallinna tänawail wiſt malailaſt küll nii terawa pilguga ei uuritaks.

Jõe ääres ſajad ülewedajad ootamas, ſeſt ſilda pole. Aſuſin kitſasſe, umbes meie ſüsta taolisſe paati, mida ühe laia, labida taoliſe aeruga, kordamiſi mõlemalt poolt wette pistes edaſi aetakſe. Linn iſeeneſeſt on umbes Hiina linna taoline. Ei pooltki ſeda puhtuſt, mis Bladjos. Ainult üks ſuurem tänaw. Kõrwaliſed tänawad mustad ja haiſewad. Toitu keedetakſe tänawail lahtiſe tule peal. Toitudeſt tulewad lõhnad on aga harjumata eurooplaſe ninale waſtikud.

Hirmus kuumus ja igawene jälgimine tüütab warsſi. Lastekari ja rikſhamehed (kaherattaga ſõiduriiſt, mida kuli weab) jälgiwad ſind igal pool.

— r —

Raudteewalitſuſe palgamakſja kahtus.

Omandas üle 6000 krooni, kuid enne kohut makſis riigikahjud kinni.

Mõisteti aastaks wangiroodu.

Neljapäewal tuli rahukogus arutuſele raudteewalitſuſe palgamaksja Karl Birgi ſüüaſi riigiraha omandamiſe päraſt. 24. detſ. l. a. rewideeriti Birgi asjaajamiſt, kusjuures ſelgus, et temal küll dokumendid korras, kuid 200.000 ſendi ſuurune puudujääk.

Birk ſeletas, et temal puudujääk tekkinud juba 3 aastat tagaſi järgmistel asjaoludel: keegi olewat wale wõtmega käinud tema juures ning warastanud temalt 200.000 ſenti riigi raha. Seda puudujääki ta warjanud ſeni rewideerimistel.

Kuid ſee ſeletus paistis kahtlane, ſeſt olid andmed, et Birk elanud laialdaſt elu ning ſageli pummeldanud. Wagunis, tema päralt olewas erikupees, leiti umbes 15 pudelit igaſugu weini ning konſerwi-karpe.

Hiljem ſelgus weel, et Birk ſaanud enne jõulu peakasſa juhatajalt 400.000 ſenti awansſi, mida ta ſeni pole ära õiendanud. Üldſe oli Birk omandanud 6.441 krooni 90 ſenti. Birk wõeti wastutuſele ja paigutati wanglasſe.

Et kuritegu oli toimepandud uue ſeaduſe ajal, ſiis ähwardas Birki ſunnitöö 8 — 10 aastani. Wangis olles laſi Birk oma maja maha müüa ja makſis omandatud ſumma riigile tagaſi. Kohtus ta tunnistas end puhtſüdamliſelt ſüüdi.

Kohus mõistis Karl Birgi kõigi iſeäraliste õiguste kaotamiſega 1 aastaks wangiroodu, ning wõttis kariſtuſe arwesſe 6 kuud eelwangistuſt.

Tänane raadio.

Laupäewal, 14. juulil.

Tallinn (408). 18,30: lastetund. 19: hra Karl Keſa: Nädala kroonika. 19,30: päewauudiſed. 20: grammofonimuuſika. 21,15: tantſumuuſika Estonia Walgeſt Saaliſt.

Laupäewal, 14. juulil.

Berliin (483,9) ja **Stettin** (236,2) 7—7,30: wõimlus. 17,15: Salsa ujumismeiſtrid (lõpuwõiſtl. olümpiaadile). 20: S. F. Herbart. 20,30: Rahwasteliidu edu. 21: reiſipildid Ameerikaſt. 21,30: laulum. „Halbzeit 1:1". 23,30: kontſert.

Königswusterhauſen (1250) 13: Böömimaaſt. 16: kõne tehnikaſt. 17: kirkiri. 17,30: ametn. huwikaitſeſt. 18—19: kontſert. 19: inimene tööstuſes. 19,30: hiſpaaniak. 19,55: koomil. klawerimuuſ. 20,20: prof. Minde-Ponet Goethe üle. 21,30: Berliini eesk.

Langenberg (468,8) 11,40: tööturg. 14,5—15,30: kontſert. 17: Ilſe Stapff: ſure ja ſünni. 17,30—18: Königswust. eesk. 18: naistele. 18,30: inglisk. 19: kontſert. 19,50: ſport. 20,20: töölistele. 20,45: Weſtfaalia rahulep. 21,10: lõbus eeskawa.

Dawentry eksp. (491,8) 16,30: kerge muuſ. 17,30: tants. 19,45: ſõjaw. muuſ. 21: ettek. 21,30: kammermuuſika. 23,15: ſport. 23,20—0,15: tants.

Helſingi (375) ja **Lahti** (1522,8) 19: kontſert Kalmani „Tſirkusprintſesſiſt". 20,15: orkester. 23,15—24: kontſert.

Hilwerſum (1071). kontſert Amsterdamis. 16,40: ſõjaw. orkester. 18,40—20,25: kontſert Nico Treepi juh. 23,10: kontſert Amsterdamis.

Kopenhagen (337) ja **Kalundborg** (1153,8) 16—18 ja 21—22: kontſert. 22,45—23,45: wanem tantſumuuſika. 23,45—1,15: tants.

Kaunas (2000) 22,15: ſõjaw. muuſ. 23,15: tants.

Leningrad (1000) 16,30: raadioſt. 18: talur. 18,30: wälispoliit. 19: tööliſt. 20: ujuweſt. 20,30: ſinf. kontſert.

London (361,4) 14—15; 17,15; 20,15 ja 20,45: kontſert. 20,25: prof. Backer — Ingliſe lootus Olümpiaadilt. 21: Prantſuſe eeskawa rahwuspüha puhul. 22,15: Iirimaaſt. 22,35: laulumäng. 19 ja 23,35—1: tants.

Moskwa (1450) 17,20: raadioſt. 17,55: kutſeühing. 18,15: tööliſt. 19,5: ſiſepoliit. 19,30: ooper. 23: Donetſi protſesſiſt.

Riia (526,3) 19 ja 19,30: ettek. 20: kerge eesk., lõpuks kuni 24 tants.

Stockholm (454,5) ja **Motala** (1360) 18,30: ajaw. muuſ. 19,30: lastele. 20: teater. 21: kabaree. 22,40: moodne tantſu muuſika Kristallpalees.

Pühapäewal, 15. juulil.

Tallinn (408) 8,30—9,30: hommikkontſert. 10: jumalateenistus Pühawaimu kirikuſt. 19: kontſert. Soliſt Tenno Wironi. 21: põllumajanduslik kõne. 21,30: päewauudiſed.

Laitſe „Wana park."

Meie lehes ilmunud ſõnumi puhul Laitſe „Wana pargi" asjus ſeletab Laitſe kooli hoolekogu, et „Wana pargi" heinamaa oſade ümbervahetamine õp. Loorbergi ja juhataja Reintami wahel ſündinud nende mõlema nõusolekul, mida tõendab protokolliitud otſus mõlemate allkirjadega.

Kolga walla uus koolimaja Hirwlis.

Kolga wallawolikogu otſustas Hirwli algkooli jaoks uue maja ehitada, mis eelarwe järele läheb makſma 26.874 krooni. Et wana koolimaja lagunenud ja ſeal tarwilikud ruumid puuduwad, tunnistati tarwilikuks uue koolimaja ehitustöö ühe aasta jooksul läbi wiia, nii et kool uues hoones 1920. a. ſügiſel töötama wõiks hakata.

Plaani järele tuleb hoone ühekordne katuſekorraga puuehitus. Uues koolimajas on ette nähtud ka piduſaal näitelawaga. Näitelawana wõib kaſutada käſitööklasſi põrandat, mis kõrgemal aſub, kuna klasſi ja ſaaliwaheliſt liikuwat waheſeina pidude puhul kõrwaldada wõib.

Wallawalitſus pööras Harjumaa kooliwalitſuſe kaudu haridusministeeriumi poole, et wallale ehituſe läbiwiimiſeks 20.000 krooni laenu antaks.

Tallinna ſadam

12. juulil.

Siſse klaaritud: Eesti aurik „Kungla" ſegakauba ja reiſijatega Wõſult. Eesti aurik „Wõitleja" tühjalt Helſingiſt. Eesti mootorlaew „Rigel" tühjalt Helſingiſt. Eesti mootor „Täht" põletispuudega Kaimri rannaſt. Eesti purjek „Helga" põletispuudega Puulaiduſt. Eesti purjek „Nobe" põletispuudega Harraſt. Eesti purjek „Pääſuke" lahutud puumajaga Narwa-Jõeſuuſt. Eesti aurik „Marmor 2." lubjakiwidega Jagarahuſt.

Wälja klaaritud: Eesti aurik „Woldemar" ſegakauba ja reiſijatega Kärdla. Eesti aurik „Wõitleja" loomadega Helſingi. Soome aurik „Ebba-Munck" ſegakauba ja reiſijatega Helſingi. Rootſi aurik „Iris" ülejäänud kaubaga Helſingi. Taani aurik „Tula" ſegakauba ja laudadega Bordeaux'sſe üle Riia. Soome mootorlaew „Wirgo" telliskiwidega Helſingi. Eesti purjek „Õie" tühjalt Wihterpalu. Eesti purjek „Manni" tühjalt Ülgaste. Eesti purjek „Waino" tühjalt Spithamni.

Wana koolijuhataja penſioni peale.

Hageri algkooli juhataja Mihkel Ollino on penſioni peale mineku puhul 1. auguſtiſt k. a. ametiſt wabastatud. Kauaaegſe eduka tegewuſe eeſt hariduspõllul awaldab Harjumaa kooliwalitſus lahkuwale õpetajale ſüdamlikku tänu.

Elusloomade hinnad Tallinnas 13. juul. 1928.

1. ſort — ſuured rammuſad pullid, eluskaalu puudahind kr. 6.50 — 6.75.
2. ſort — wäikſemad pullid, mullikad nuumlehmad, eluskaalu puudahind kr. 6.— — 6.50.
3. ſort — keſkmiſed lehmad, eluskaalu puudahind kr. 5.— — 6.—.
4. ſort — wanad lehmad, eluskaalu puudahind kr. 4.— — 5.—.

Samal ajal on eksportloomade hinnad:

Rootſi (tapakaal)	kr. 14.75	puud.
Soome „	kr. 14.—	„

Perekonnateated.

Registreeritud linna perekonnaſeiſuametis.

Sünde: Georg Kukke, Helwe Wasſermann, Lilian-Asta Flöſch, Herbert-Leo Kalamees, Tiiu Reek, Woldemar Hunnius, Ilmar Milſtein.

Surmajuhte: Liiſa Kerbak, 39 a., Aleksander Lätt, 71 a., Feodor Demin, 23 a., Richard Brandt, 30 a.

Abiellumiſi: Konrad-Rudolf Timm ja Marie Abeltſhuk.

Abiellumisſoowes Paul Wilu (Wiilo) ja Eliſabet Semjonow, Mihkel Bach ja Anna-Magdaleena-Eliſabet Pann, Johannes Pehme ja Liidia Kajk.

Linna lastekodu uueks õppejõuks

ja kaswatajaks Riiſiperes waliti linna haridusnõukogu poolt neljapäewaſel koosolekul Heino Brüller.

H. Brüller on lõpetanud ſeminari kurſuſed ja on tuntud haridustegelaſe ning Tallinna koolinõuniku Brülleri poeg.

Tallinnas

Koolide wõõrask
wahetuſt

Linna haridusnõukogu eelſeisw
aastal ei poolda.

Linna haridusnõukogu nelj
koosolekul tuli muuſeas arutuſ
ridusministeeriumi ringkiri —
awaldada, kas ei tuleks keſk- j
lides ſalſakeele aſemele eſimeſek
keeleks wõtta inglisfeel.

Ringkirjas on ministeerium
mata jätnud, kes ſelle küſimuſe
ma peab, kas üksikute koolide j
ehk jälle kooliwalitſuſed. Harid
gu aſus ſeiſukohale, et ſee Tall
liwalitſuſe ülesandeks jääma p
weel, et wõõrakeele muutmiſt
õppeaastal küll weel ette wõt
Seſt õppekawad tulewaks aasta
ba juunikuu algul kooliwalitſu
kokku ſeatud ja kinnitatud.

Haridusnõukogu ſeiſukoht ol
rakeele muutmiſe küſimuſe
alles ſügiſel päewakorrale tull
Siſuliſelt ſellel koosolekul k
arutatud, kuid meeleolu näis
et koolide wõõraskeele muutmi
bata, ſeſt ſelle waſtu rääkiwad
asjaolud tegelikuſt eluſt.

Pelgulinn ſaab uu
limaja juba ſügiſ

12 algkooli-klasſi awatakſe

Linna ehitusoſakond teatas h
konnale, et ta Pelgulinna uue
oſaliſelt üles ehitab juba tänav
— koolitöö alguſeks. Tehakſe
klasſiruumi ja pannakſe nende
põrandad alla. Oſa ruumiſid ja
taja korter jääb tulewaks aasta

Arwestades ſellega, linna h
kogu neljapäewal ärapeetud koo
ſustas Pelgulinna uues kooliru
kool 12 klasſiga käima panna ju
ſügiſel, kohe õppeaasta alguſe
ſellega ſuletakſe praegu Koplis a
puuwillawabriku 4-klasſiline a
ſealſed õpilaſed wiiakſe uude k
üle.

Ühtlaſi otſustati Koplis elan
wanemate poole ſoowiga eſine
oma lapſi enam linna kooli ei
kõik uude Pelgulinna koolimaj

Tuhala wald Ha
Oru 6-kl. algk
juhatajat ja
Walimine 31. juulil ſ. a.
likogu ees. Iſiklik ilmumine tarwi

Merimeestekodu ju
et tehnilistel põhjuſtel on
koduvanem
edasilü
ja kandideerimiſe tähtaega pikend
Kandidaate — wilunud merin
hatuſe eſimehe A. Gustawſoni
Tallinn.

Varustusvalitsuse Ehitus
annab välja kinnisel
24. juulil s. a
Tapa kasarm
kanalisatsio
Lähemaid teateid saab osakon
igal tööpäeval

Narwa maant. nr. 11
Dr. med. Wilms
Sugu-, põie- ja nahahaiguſed.
Waſtuw. 9—11 ja 5—6 õ.
naistele 11—12 ja 6—½7.
Kõnetraat 15—92.

Tartus, Narva tän. 17
Dr. Jaan Sikk
Naha-, närvi- ja sisehaigused.
Kosmeetika.
Kõnel. igapäev kella 10—12
ja 5—7.

Tagasi jõudnud.
Dr. med.
G. DUNKEL
Kõr wa-, kurgu-, ninahaigu e
Waſtuw. 4—6 (wäljaarwa
tud teiſipäewadel) Uliika tän
nr. 9. Tel. 5—12.

ſe palgamakſja kohtus.

krooni, kuid enne kohut mak= ſikahjud kinni.

aastaks wangiroodu.

des 15 pudelit igaſugu weini ning konſerwi=karpe.

Hiljem ſelgus weel, et Birk ſaanud enne jõulu peakaſſa juhatajalt 400.000 ſenti awanſſi, mida ta ſeni pole ära õiendanud. Üldſe oli Birk omandanud 6.441 krooni 90 ſenti. Birk wõeti waſtutuſele ja paigutati wanglaſſe.

Et kuritegu oli toimepandud uue ſeaduſe ajal, ſiis ähwardas Birki ſunnitöö 8—10 aastani. Wangis olles laſi Birk oma maja maha müüa ja makſis omandatud ſumma riigile tagaſi. Kohtus ta tunnistas end puhtſüdamliſelt ſüüdi.

Kohus mõistis Karl Birgi kõigi iſeäraliste õiguste kaotamiſega 1 aastaks wangiroodu, ning wõttis kariſtuſe arweſſe 6 kuud eelwangistuſt.

e raadio.

Hilwerſum (1071). kontſert Amſterdamis. 16,40: ſõjaw. orkester. 18,40—20,25: kontſert Nico Treepi juh. 23,10: kontſert Amſterdamis.

Kopenhagen (337) ja **Kalundborg** (1153,8) 16—18 ja 21—22: kontſert. 22,45—23,45: wanem tantſumuuſika. 23,45—1,15: tants.

Kaunas (2000) 22,15: ſõjaw. muuſ. 23,15: tants.

Leningrad (1000) 16,30: raadioſt. 18: talur. 18,30: wälispoliit. 19: tööliſt. 20: uſuweſt. 20,30: ſinf. kontſert.

London (361,4) 14—15; 17,15; 20,15 ja 20,45: kontſert. 20,25: prof. Backer — Ingliſe lootus Olümpiaadilt. 21: Prantſuſe eeskawa rahwuspüha puhul. 22,15: Iirimaast. 22,35: laulumäng. 19 ja 23,35—1: tants.

Moskwa (1450) 17,20: raadioſt. 17,55: kutſeühing. 18,15: tööliſt. 19,5: ſiſepoliit. 19,30: ooper. 23: Donetſi protſeſſiſt.

Riia (526,3) 19 ja 19,30: ettek. 20: Kirew eeſk., lõpuks kuni 24 tants.

Stockholm (454,5) ja **Motala** (1360) 18,30: ajaw. muuſ. 19,30: lastele. 20: teater. 21: kabaree. 22,40: moodne tantſu muuſika Kriſtallpalees.

Pühapäewal, 15. juulil.

Tallinn (408) 8,30—9,30: hommikkontſert. 10: jumalateenistus Pühawaimu kirikuſt. 19: kontſert. Soliſt Tenno Wironi. 21: põllumajanduslik kõne. 21,30: päewauudiſeid.

„Wirgo" telliskiwidega Helſingi. Eesti purjek „Õie" tühjalt Wihterpalu. Eesti purjek „Manni" tühjalt Ülgaste. Eesti purjek „Waino" tühjalt Spithamni.

Wana koolijuhataja penſioni peale.

Hageri algkooli juhataja Mihkel Ollino on penſioni peale mineku puhul 1. augustiſt k. a. ametiſt wabastatud. Kauaaegſe eduka tegewuſe eeſt hariduspõllul awaldab Harjumaa kooliwalitſus lahkuwale õpetajale ſüdamlikku tänu.

Elusloomade hinnad Tallinnas 13. juul. 1928.

1. ſort — ſuured rammuſad pullid, eluskaalu puudahind kr. 6.50 — 6.75.

2. ſort — wäikſemad pullid, mullikad nuumlehmad, eluskaalu puudahind kr. 6.— — 6.50.

3. ſort — keſkmiſed lehmad, eluskaalu puudahind kr. 5.— — 6.—.

4. ſort — wanad lehmad, eluskaalu puudahind kr. 4.— — 5.—.

Samal ajal on eksportloomade hinnad:
Rootſi (tapakaal) kr. 14.75 puud.
Soome „ kr. 14.— „

Perekonnateated.

Registreeritud linna perekonnaſeiſuametis.

Sünde: Georg Kukke, Helwe Waſſermann, Lilian=Asta Flöſch, Herbert=Leo Kalamees, Tiiu Reek, Woldemar Hunnius, Ilmar Milſtein.

Surmajuhte: Liiſa Kerbak, 39 a., Aleksander Lätt, 71 a., Feodor Demin, 23 a., Richard Brandt, 30 a.

Abiellumiſi: Konrad=Rudolf Timm ja Marie Abeltſhuk.

Abiellumisſoowe: Paul Wilu (Wiilo) ja Eliſabet Semjonow, Mihkel Bach ja Anna=Magdaleena=Eliſabet Pann, Johannes Pehme ja Liidia Kaſk.

Linna lastekodu uueks õppejõuks

ja kaswatajaks Riiſiperes waliti linna haridusnõukogu poolt neljapäewaſel koosolekul Heino Brüller.

H. Brüller on lõpetanud ſeminari kurſuſed ja on tuntud haridustegelaſe ning Tallinna koolinõuniku Brülleri poeg.

Tallinnast.

Koolide wõõraskeele wahetust

linna haridusnõukogu eelſeiswal õppeaastal ei poolda.

Linna haridusnõukogu neljapäewaſel koosolekul tuli muuſeas arutuſele ka haridusministeeriumi ringkiri — arwamiſt awaldada, kas ei tuleks keſk= ja algkoolides ſakſakeele aſemele eſimeſeks wõõraskeeleks wõtta ingliskeel.

Ringkirjas on ministeerium otſustamata jätnud, kes ſelle küſimuſe lahendama peab, kas üksikute koolide juhatajad, ehk jälle kooliwalitſuſed. Haridusnõukogu aſus ſeiſukohale, et ſee Tallinna kooliwalitſuſe ülesandeks jääma peab. Leiti weel, et wõõrakeele muutmiſt eelſeiswal õppeaastal küll weel ette wõtta ei ſaa. Seſt õppekawad tulewaks aastaks on juba juunikuu algul kooliwalitſuſe poolt kokku ſeatud ja kinnitatud.

Haridusnõukogu ſeiſukoht oli, et wõõrakeele muutmiſe küſimuſe arutamine alles ſügiſel päewakorrale tulla wõiks.

Siſuliſelt ſellel koosolekul küſimuſt ei arutatud, kuid meeleolu näis ſarnane, et koolide wõõraskeele muutmiſt ei poolda, ſeſt ſelle waſtu räägiwad mitmed asjaolud tegelikuſt eluſt.

Pelgulinn ſaab uue koolimaja juba ſügiſeks.

12 algkooli=klaſſi awatakſe tänawu.

Linna ehitusoſakond teatas haridusoſakonnale, et ta Pelgulinna uue koolihoone oſaliſelt üles ehitab juba tänawu ſügiſeks — koolitöö alguſeks. Tehakſe walmis 12 klaſſiruumi ja pannakſe nendele ajutiſed põrandad alla. Oſa ruumiſid ja koolijuhataja korter jääb tulewaks aastaks ehitada.

Arwestades ſellega, linna haridusnõukogu neljapäewal ärapeetud koosolekul otſustas Pelgulinna uues kooliruumis algkool 12 klaſſiga käima panna juba tänawu ſügiſel, kohe õppeaasta alguſeſt. Ühelajal ſellega ſuletakſe praegu Koplis aſuw Balti puuwillawabriku 4=klaſſiline algkool ja ſealſed õpilaſed wiiakſe uude koolimajaſſe üle.

Ühtlaſi otſustati Koplis elawate lastewanemate poole ſoowiga eſineda, et nad oma lapſi enam linna kooli ei ſaada, waid kõik uude Pelgulinna koolimajja ſaadaks.

Weemõõtjate ülesſeadmine edeneb jõudſasti.

Peale uue filterweewärgi tegewuſeſſe panemiſe hakatakſe weemõõtjaid järjekindlalt iga kuuga ikka rohkem tarwituſele wõtma. Saadakſe aru, et nende läbi wee tarwitamine midagi ſuurt kallim ei tulegi. Aga weemõõtja wõimaldab kohe weewärgi majaühendustes rikete leidmiſt ja hoiab ſellega wee kaſuta raiskamiſt ja mahajooksmiſt.

Seni ſünnib weemõõtjate ülesſeadmine wabatahtlikult. Aga algades käeſolewa aasta 1. oktoobriſt, millal uus weeandmiſe määrus jõuſſe astub, peawad weemõõtjad järk=järgult nelja aasta jooksul ſunduslikult kõigis majades tarwituſel olema.

Elektrijaama laienduſe eeltöödeſt,

andis elektrijaama abidirektor inſ. Freymuth ülewaatlikke ſeletuſi linna walgustuſe=weemuretſemiſe komiſjonile neljapäewa õhtuſel koosolekul.

Kui linnawalitſus eeltööde kawa kinnitab, ſiis aſutakſe nende teostamiſele kindlajooneliſemalt.

Õpetajal algkoolis taſuwam koht kui keſkkoolis

Tallinna l. 4. algk. wabanenud juhataja kohale kandideeriſid üldſe 13 õpetajat. Nendeſt olid mitmed ülikooli lõpetanud keſkkooli õppejõud. Seſt pealinna koolide juhatajatel on peale juhataja palga weel ka prii korter. Arwestades ſellega on ſee koht paremini taſutud kui keſkkoolide õpetajatel.

4=da algkooli juhatajaks waliti linna haridusnõukogu poolt A. Ploompuu.

Wene gümnaaſiumi juhatajaks

neljap. linna haridusnõukogu poolt walitud Aleksander Peſhkow on ajutiſeks juhatajaks — ſeniks, kuni ta eestikeele eksami ſooritab, mis nõutaw. Waatamata ſellele, et A. Peſhkow juba ligi paarkümmend aastat Eestis ja Eesti koolides töötanud, ja kuigi ta abil. eestikeelt waldab, ei ole ta ſiiski ſeda ſenini ära õppinud.

Wene gümnaaſiumi direktori kohale ſoowijateſt ſeitſmeſt kandidaadiſt olid kolm üles ſeatud ſama kooli ringkonna poolt, nimelt Wene rahwusſekretär Schilling, ſiis Andruſhkin ja Peſhkow. Waliti wiimane.

Weepuhastuſeſt tulew muda ka Härjapea jõkke.

Uueſt filterweewärgiſt weepuhastuſeſt tulew muda, mida õige rohkeſti, pannakſe ſenini ſamaſſe weewärgi läheduſeſſe liiwawäljale maha. On aga karta, et edaspidi, kui muda ſinna rohkem kogub, ſee Ülemiste järwe tagaſi nõrguma hakkab.

Linna weewärgi juhataja inſ. Kogel pani walgustuſe=weemuretſemiſe komiſjonile ſelle neljapäewa õhtuſel koosolekul ette, et filterweewärgi muda juhitaks ſealt ära Härjapea jõkke. Selleks tuleks ehitada umbes 800 ſülda uut kanaliſatſiooni.

Komiſjon jättis küſimuſe otſustamata ſeniks, kuni iſe wahepeal ſeiſukorraga tutwuneb.

35 aastat raudtee teenistuſt.

August Riweſi juubel.

14. juulil ſaab 35 a. täis ſelleſt, kui praegune wabariigi raudteede ekspluatatſiooni direktſiooni tehniliſe liikumiſe oſakonna juhataja ja direktori aſetäitja August **Riwes** raudtee teenistuſt alustas.

Riwes on ſündinud 27.IX. 1873. a. Tartumaal, Kambja wallas. Hariduſe omandanud Moskwa arheoloogia instituudis.

Teeninud kuni 1902. a. Balti=Pihkwa=Riia ja peale ſelle kuni 1920. a. Moskwa=Windawi=Rõbinski raudteedel.

Peale Wenemaaga rahulepingu ſõlmimiſt awanes wõimalus kodumaale aſuda. Siia jõudes määrati härra A. Riwes liikumiſe oſakonna ülema abi kohale, milliſel tänini, wälja arwatud lühikeſt aega, mil kaubandusoſkonda juhatas, teenib.

Raudteelaste peres, kui ka laiemas ringkonnas on härra A. Riwes tuntud kui energiline ja omal alal asjatundlik ametnik.

Kirikuteated.

Pirita kloostri kirik

Pühapäewal, 15. juulil 1928.

Jumalateenistuſe ülekanne raadioteel Pühawaimu kirikuſt. Jutlustab õpetaja T. Tallmeister. Algus kell 10 homm. Palutakſe lauluraamat ligi wõtta.

Wiie krooni eeſt — 8 kuud wangistuſt.

Eugen Lange on waſtutuſele wõetud petmiſe pärast. Tema ilmus ühel päewal Waſe tänawal elutſewa Anton Ottaſoni juurde, keda ta ei tunnud, ja eſitas ennast elektrimontöörina, paludes tööd. Ka ſeletas tema, et teda tuntakſe elektri jaamas. Lõpuks lepiti kokku nii, et Ottaſon pidi makſma montöörile 10 krooni, milliſe taſu eeſt ta pidi ſiſſeſeadma elektri=woolumõõtja. Tööle pidi aſuma järgmiſe päewa hommikul.

Järgmiſe päewa hommikul kella 8 ajal, kui Ottaſon iſe oli lahkunud koduſt, ilmus Lange kohale ning ſeletas Ottaſoni abikaaſale, et temal on waja eestkätt 480 ſenti kautſjoni makſta elektrijaama. Uskudes ſeda andis Ottaſoni abikaaſa Langele 500 ſenti, millega mees minema läks ning tagaſi enam ei tulnudki. Ottaſon hakkas tundmata montööri otſima, ning tundis tema ära kriminaalpolitſei kurjategijate albumis Eugen Lange pildis.

Waſtutuſele wõetult Lange ſeletas, et tema pole ſaanud tööd lõpule wiia iſiklistel põhjustel.

Kohus mõistis Lange 8 kuuks wangi. Lange on ka waremalt kohtu poolt kariſtatud.

Õnnetuſed ja kuritööd

Waſtu inimeſi, wankreid, autoſid ja planke.

Gonſiori tän. nr. 2 maja õuelt ſõitis wälja weowoorimees hobuſe ja wankriga. Samal hetkel ſõitis ſealt mööda auto nr. 2822 ja põrkas wankriga kokku. Auto ſai kergeid wigastuſi.

Jõelehtmes elutſew Aliide Alino ſõitis jalgrattal Kadrioruſt linna poole. Jõudes Narwa maanteel nr. 58 maja kohal, ſõitis temale jalgrattal waſtu Emil Birkowsky. Sõitjad põrkaſid kokku, A. Alino ſai wigastuſi. Politſeinik toimetas ta haigemajja.

Omnibuſele nr. 2579 ſõitis Pirita teel tagant peale, auto nr. 2804. Omnibus ſai kriimustuſi. Autot juhtis Feliks Hanſen. Ta oli wiinastanud olekus. Ka puudus tal ſõiduluba.

Auto nr. 2439 ſõitis Paldiski maanteel waſtu wiadukti kaitſeplanku ja lõi ſealt mõned lauad wälja. Õnnetus järgnes kireſt ſõiduſt.

Peſuwargus Kopli tänawal.

Kopli tän. nr. 22 elutſewal Adeele Koſhewskyl waraſtati peſu 10 krooni wäärtuſes.

Sõidumääruste rikkumiſi 6, joobnuid 6.

Neljapäewal tehti protokollid ſõidumääruste rikkumiſe pärast 6 autojuhi peale. Samal päewal koristati tänawailt lärmitſemast ja paigutati arestimajja 6 iſikut.

Abort tõi ſurma.

12. juulil toodi linna keſkhaigemajja naiste oſakonda Tallinnas Wälja=Põik t. nr. 17 elutſew Aliine Silberberg, 34 a. wana. Ta ſuri ſama päewa õhtul. Arst konstateeris ſurma abordiſt.

Joobnult tuleſüütajaks?

11. ſkp. kella ½5 ajal ſüttis Kopli tän. nr. 40 maja õuel puukuur põlema. Tuli kustutati koduste abinõudega.

Tule ſüütamiſes kahtlustatakſe ſamal tän. elutſewat Woldemar K., keda kuuri juures joobnult liikumas nähti.

Kukkus 2 ſülla kõrguſelt alla.

12. juulil kella ½5 ajal p. l. kukkus S. Pärnu maant. nr. 75 maja wärwimistöö juures 2 ſülla kõrguſelt talaſilt alla ja ſai raskeſti põrutada, Härjapea tän. nr. 11=a elutſew Oskar Sulakatku. Ta wiidi haigemajja.

Wargus Noorſeppade kodus.

Anette Seitonil waraſtati Kadriorus, Noorſeppade kodus riietehoiuruumis käekott iſikutunnistuſega.

Hobuſe piinaja.

Tarabella tän. nr. 28 elutſewal Peeter Jõgil kukkus hobune tänawale maha. Jõgi ſundis hobuſt ülestõusma ſellega, et ſurus temale jalaga kõri ja pea peale.

Politſei tegi juhtumiſe kohta protokolli.

Hobuſewargus Raaſikul.

Raaſiku wallas elutſewal Gustaw Põhjakal, waraſtati 2=aastane ſälg, 250 kr. wäärtuſes ära.

Naiſed kaklewad ja mehed lööwad kaaſa.

Kaaſani tän. nr. 17=b elutſew Liine Birkendorff kaebas politſeile, et ſamas majas elutſew Pauline Linn on teda ſõimanud ja Priidu Linn teda löönud.

Laſi muſtuſe Kadriorgu maha.

Neljapäewal tehti protokoll muſtuſewedaja Larion Matwejewi peale, kes muſtuſe Pirita ja Kadrioru waheliſe tee äärde maha laſi.

Wiinapoes kerjata ei tohi.

Neljapäewal tehti protokoll Richard Käärmanni peale kerjamiſe pärast Uue tän. wiinapoes.

Wäljaandja t.=ü. „Waba Maa", Tallinnas.
Wastutaw toimetaja: T. Tomp.

Tuhala wald Harjumaal wajab
Oru 6=kl. algkoolile kutſega
juhatajat ja õpetajat.
Walimine 31. juulil ſ. a. Tuhala wallamajas kell 13 wolikogu ees. Iſiklik ilmumine tarwilik.
Wallawalitsus.

Merimeestekodu juhatus teatab,
et tehnilistel põhjustel on
koduvanema valimine
edasilükatud
ja kandideerimiſe tähtaega pikendatud 1. auguſtini ſ. a.
Kandidaate — wilunud merimehi palutakſe üles anda juhatuſe eſimehe A. Gustawſoni nimele, Uus Sadama 11=a, Tallinn.
Juhatus.

Varustusvalitsuse Ehituse- ja Korterlosakond
annab välja kinnisel vähempakkumisel
24. juulil s. a. kell 10
Tapa kasarmute raiooni
kanalisatsiooni tööd.
Lähemaid teateid saab osakonnast, Tallinn, Uus t. nr. 10, igal tööpäeval kella 10—13.

Narwa maant. nr. 11
Dr. med. Wilms
Sugu-, põie- ja nahahaiguſed.
Waſtuw. 9—11 ja 5—6 õ.
naistele 11—12 ja 6—½7.
Kõnetraat 15—92.

Hambaarstimise kabinett ja suuhaigused.
Kunsthambad.
Dr. E. Prisant.
Rataskaevu t. 14—2, võõrastemaja „Peterburg" vastas.
Telefon 17-68.
Vastuv. 10—1 ja 4—7.

Tartus, Narva tän. 17
Dr. Jaan Sikk
Naha-, närvi- ja sisehaigused.
Kosmeetika.
Kõnet. igapäev. kella 10—12 ja 5—7.

Narwa maantee 25.
Kõnetr. 28-04
Dr. Rafail Rubanowits
Naha- ja suguhaigused
Waſtuw. 11—1 ja 4—7,
pühap. 10—12.

Tagasi jõudnud.
Dr. med.
G. DUNKEL
Kõrwa-, kurgu-, ninahaiguſed
Waſtuw. 4—6 (wäljaarwatud teiſipäewadel) Aiaka tän. nr. 9. Tel. 5—42.

Ära sõitnud
kuni 15-ne augustini.
Hambaarst
Meel-Simverk.

Olen kuni 25. aug. s. a.
ära sõitnud
Dr. K. Saamann.
Laste- ja sisehaigused.

Dr. M. Schvartz
Viru tän. nr. 5.
Ära sõitnud
kuni 1. augustini.

Dr. Lury
Naha- ja suguhaiguste eriarst.
Vastuvõtm. kl. 10—1 ja 5—8,
pühapäeval 11—12.
SUUR KARJA t. 4, krt. 11.

Hambaarst
S. DREYER.
Kunstl. hambad
Viru t. 22. Kõnetr. 21-99
Vastuvõtmine 9—1 ja 4—7

T. K. S. „VALVAJA"
korraldab pühapäewal 15. juulil ſ. a.
väljasõidu
ilusasse Klooga metsa
(järwe äärde) Ärasõit Tallinnaſt Balti jaamaſt kell 9, 50 hom. Tagaſi kell 8.15 õht. Kloogalt. Kaaſas muuſika ja einelaud karaſt. jookidega. Piletid edaſi=tagaſi 1 kroon. Wihmaſe ilma tõttu jääb ſõit ära.
Juhatus.

Juurelõikuſe ja wärwitöö
kursused
algawad **Petseris** Wäiko ſaalis 15. juulil ſ. a. Õpetan naisterahwa riiete juurelõikuſt täieliku't ja odawalt, teateid ſaab Riia tän. nr. 28. Petſeris

Tarwis
päikesel paswõtte ruumi
kirjatööde jaoks. Teated ſlt. ühes hinnaga „Tõlled".

Hingeliſt rahutuſt, tahtejõu nõrkuſt, halbu harjumuſi kõrwaldab igas wanuſes
psüho-
pedagoogika
Wene 1 krt. 24. Telef. 33—47.
kella 6—7 p. l.

Maale tarvis
tüdrukut ja **perenaise abi.** Kaubelda 13 kuni 14 ſkp. kella 10 hommikuni Wana Kalamäja 21 krt. 4 hoowipeal majas.

Üheski perekonnas ei tohiks puududa
Jaan Poska päewaraamat
Hind 1 kr.
Saadawal kõigis paremais raamatukauplustes.

Kuulutus.

Tartu=Wõru rahukogu tſiwiiloſakond kuulutab Balti eraſeaduſe § 36 märkuſe põhjal, et Eesti Wabariigi kodanikud Adolf (Adam) Jaani p. Wiira ja Erna (Ernestine=Emeline) Gustawi tr. Laosſon, ſünd. Soome, kes elawad Tartus, eſimene Peterburi uul. nr. 31 ja teine Riia uul. nr. 78, on Tartu notari Ilmari Reimani juures 24. märtſil 1928 a. reg. nr. 2260 all ſõlminud abielulepingu, millega nemad oma tulewaſe abielu ſuhtes ära muudawad Balti eraſeaduſes ettenähtud abikaaſade waranduſe ühiſuſe.

Tartus, 10. juulil 1928 a. nr. 605—3.
Rahukogu eſimehe aſ.: (Allkiri). Abiſekretär: (Allkiri).

Kuulutus.

Tartu=Wõru rahukogu tſiwiiloſakond kuulutab Balti eraſeaduſe § 36 märkuſe põhjal, et Eesti Wabariigi kodanikud Jaan Peetri p. Täht ja Liſette Juhani tr. Täht, kes elawad Wõrumaal, Wiitina wallas, on Wõru notari A. Sermati juures 17. nowembril 1927 a. reg. nr. 4216 all ſõlminud abielulepingu, millega nemad oma abielu ſuhtes ära muudawad Balti eraſeaduſes ettenähtud abikaaſade waranduſe ühiſuſe.

Tartus, 10. juulil 1928 a. nr. 317—3.
Rahukogu eſimehe aſ.: (Allkiri). Abiſekretär: (Allkiri).

Kuulutus.

Tartu=Wõru rahukogu tſiwiiloſakond kuulutab Balti eraſeaduſe § 36 märkuſe põhjal, et Eesti Wabariigi kodanikud Aleksander Hendriku p. Pehka ja tema abikaaſa Helene Peetri tr. Pehka, ſünd. Sukk, kes elawad Tartumaal, Meeri wallas Aiamaa külas, on Tartu notari J. Kallaſe juures 23. märtſil 1928 a. reg. nr. 1587 all ſõlminud abielulepingu, millega nemad oma abielu ſuhtes ära muudawad Balti eraſeaduſes ettenähtud abikaaſade waranduſe ühiſuſe.

Tartus, 10. juulil 1928 a. nr. 592—3.
Rahukogu eſimehe aſ.: (Allkiri). Abiſekretär: (Allkiri).

Kuulutus.

Tartu=Wõru rahukogu tſiwiiloſakond kuulutab Balti eraſeaduſe § 36 märkuſe põhjal, et Eesti Wabariigi kodanikud Johannes Kaarli p. Sakeus ja tema abikaaſa Ella Juhani tr. Sakeus, ſünd. Sarnet, kes elawad Tartumaal, Muſtwee alewis Tartu tän. nr. 83, on Muſtwee notari kohusetäitja Muſtwee jaoskonna rahukohtuniku H. Priimägi juures 21. märtſil 1928 a. reg. nr. 165 all ſõlminud abielulepingu, millega nemad oma abielu ſuhtes ära muudawad Balti eraſeaduſes ettenähtud abikaaſade waranduſe ühiſuſe.

Tartus, 10. juulil 1928 a. nr. 586—3.
Rahukogu eſimehe aſ.: (Allkiri). Abiſekretär: (Allkiri).

Kuulutus.

Tartu=Wõru rahukogu tſiwiiloſakond kuulutab Balti eraſeaduſe § 36 märkuſe põhjal, et Eesti Wabariigi kodanikud Reinhold Jüri p. Sarapuu ja Alwine=Anna Gustawi tr. Sarapuu, kes elawad Tartus, Raatuſe uul. nr. 60, on Tartu notari Ilmari Reimani juures 28. märtſil 1928 a. reg. nr. 2346 all ſõlminud abielulepingu, millega nemad oma abielu ſuhtes ära muudawad Balti eraſeaduſes ettenähtud abikaaſade waranduſe ühiſuſe.

Tartus, 10. juulil 1928 a. nr. 596—3.
Rahukogu eſimehe aſ.: (Allkiri). Abiſekretär: (Allkiri).

Kuulutus.

Tartu=Wõru rahukogu tſiwiiloſakond kuulutab Balti eraſeaduſe § 36 märkuſe põhjal, et Eesti Wabariigi kodanikud Johan=Ernſt Kaarli p. Silski ja Helene Reinholdi tr. Silski, kes elawad Wõrumaal, Kooraste aſunduſes aſundustalus nr. 7, on Wõru notari A. Sermati juures 28. weebruaril 1928 a. reg. nr. 850 all ſõlminud abielulepingu, millega nemad oma abielu ſuhtes ära muudawad Balti eraſeaduſes ettenähtud abikaaſade waranduſe ühiſuſe.

Tartus, 10. juulil 1928 a. nr. 595—3.
Rahukogu eſimehe aſ.: (Allkiri). Abiſekretär: (Allkiri).

Kuulutus.

Tartu=Wõru rahukogu tſiwiiloſakond kuulutab Balti eraſeaduſe § 36 märkuſe põhjal, et Eesti Wabariigi kodanikud August Aliide p. Kiwitar ja tema abikaaſa Alma=Aliide Peetri tr. Kiwitar, ſünd. Wodi, kes elawad Wõrumaal, Weriora wallas, on Wõru notari A. Sermati juures 10. märtſil 1928 a. reg. nr. 1027 all ſõlminud abielulepingu, millega nemad oma abielu ſuhtes ära muudawad Balti eraſeaduſes ettenähtud abikaaſade waranduſe ühiſuſe.

Tartus, 10. juulil 1928 a. nr. 590—3.
Rahukogu eſimehe aſ.: (Allkiri). Abiſekretär: (Allkiri).

Kuulutus.

Tartu=Wõru rahukogu tſiwiiloſakond kuulutab Balti eraſeaduſe § 36 märkuſe põhjal, et Eesti Wabariigi kodanikud Theodor Jüri p. Lõhmus ja Alwine=Julianne Jüri tr. Lõhmus, ſünd. Zettermann, kes elawad Tartus, Õnne uul. nr. 35, on Tartu notari Ilmari Reimani juures 8. märtſil 1928 a. reg. nr. 1622 all ſõlminud abielulepingu, millega nemad oma abielu ſuhtes ära muudawad Balti eraſeaduſes ettenähtud abikaaſade waranduſe ühiſuſe.

Tartus, 10. juulil 1928 a. nr. 569—3.
Rahukogu eſimehe aſ.: (Allkiri). Abiſekretär: (Allkiri).

Kohtukutse.

Tallinna=Haapſalu rahukogu tſiwiiloſakond tſiw. kpd. ſead. § 293 põhjal kutſub ſellega Luiſe Hiob'it ja Käthe Holmberg'it, kellede elukohad teadmata, nelja kuu jooksul kuulutuſe ilmumiſe päewast „Riigi Teatajas" arwatud, kui kostjat waſtuſt andma Johannes Tõniſe p. Kapperi nõudmiſe asjas Gustaw Kapperi pärand. tombu ja nende waſtu 2500 krooni ſuuruſes ſummas, hoiatuſega, et mitteilmumiſe korral tähendatud aja jooksul ſee kutſe endiſe aſupaiga järele kätteantuks loetakſe ja asi arutuſele tuleb.

Mitteilmumiſe tagajärjed on tſiw. kpd. ſead. § 718 ja § 719 ära tähendatud.

Nõudmiſe palwele on juure liſatud nõudja woliniku wänn. adw. T. Jürine poolt wolikiri, testamendi ettelugemiſe protokoll ja ärakirjad.

Tallinnas, 7. juulil 1928 a.
Rahukogu abieſimehe eest: (Allkiri). Sekretäri abi: (Allkiri).

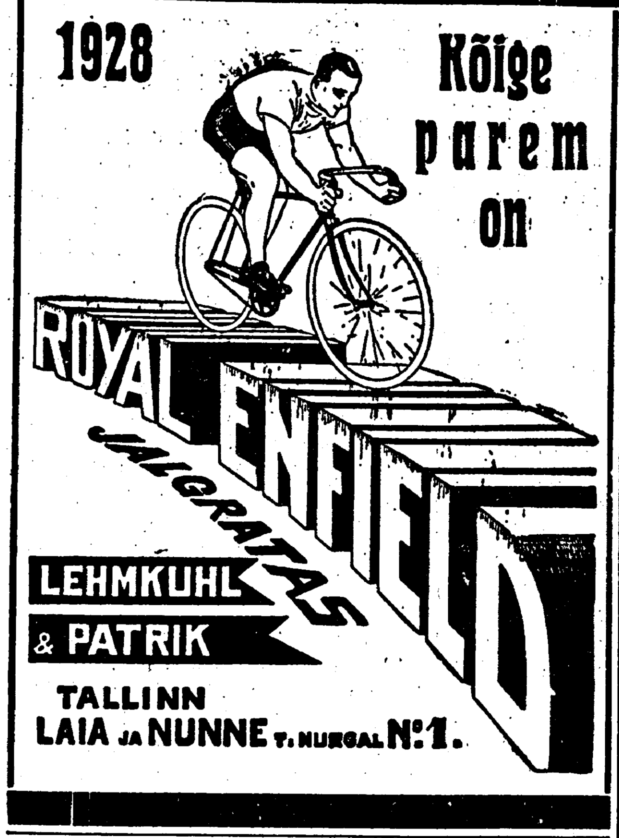

LEHMKUHL & PATRIK
TALLINN
LAIA JA NUNNE T. NURGAL No 1.

Eesti Turistide Ühing

Tallinn, Viru tän. 26, tel. 17-19.

Õppereis

Stockholmi

21—26 juulini **a-l. „Kalewipoeg".**

Ekskursioonid linnas O. Tamjärve juhatusel. Odavate korterite ja toidu eest on muretsetud. Pilet 25, 35 ja 50 kr. edasi tagasi.

Piletid: Turist büroos, Viru t. 26, „Kool & Mäng" Raekoja 13 ja Tartus O. Luik'i kauplusest, Rüütli tän.

Turist büroo: avatud igapäev kl. 10—6. Maksuta teated, kirjandus, juhid ja korterite muretsemine.

Vlg. Sõjam. Üh. Tal. Os.

korraldab pühap. 15. juulil ſ. a. **suurejoon. väljasõidu**

Arukūla metſa.

Wäljaſõit Tallinnaſt jaamaesiſe platwormilt kella 8,55. hom. Tagaſiſõit Arukülaſt kl. 19,25 õh.

Kaaſas puhkpillide orkester ja rikkalik einelaud ühes kapakaljaga.

Pileti hind ſinna ja tagaſi 75 ſ.

Juhatus.

Vlg. Sõjam. Üh. Tal. Os.

korraldab pühap. 15. juulil ſ. a. **suurejoon. väljasõidu**

Saku-Tammemäele

Wäljaſõit Sadama jaamaſt kl. 8,30 hom., (Tallinn-Wäike kl 9,01). Tagaſiſõit Sakuſt kell 21,34 õhtul. Kaaſas puhkpillide orkester ja rikkalik einelaud. Pileti hind ſinna ja tagaſi 60 ſ.

Juhatus.

Pesu

daamidele, härradele, lastele valmis (ka tellija materjalist) **Hinnad väljaspool võistlust.**

Asjatundlik väljatöötus.

Õed Böckler
Pikk tän. 37.

Meierid !

Wana-Wigala ühiſpiimatalitus wajab kutſeõiguslist hääde tunnistuste- ja teadmistega kainet meierit (ſoowitaw kautſjoniwõimuline). Walimine 21. 7 28a. kell 12. Wigala Põllutöökooli ruumides.

Juhatus.

Lõbu ja kaſu ſuwitajatele.

Vähinatad, vähirlistad, peegli-võrgud, õngetarbeid.

A-S. Murawei.
Tallinn, Valli t. 4.

Estonia all nr. 10

Odav juuli kuu

	Enne:	Nüüd:
Markiset	120	45
Frotte, triibul.	135	85
—„— kirju	100	55
Gaaz schiffon	400	190
Pluuse riie, siidiga	90	55
Batist, kirju, top. lai	150	85
Kirju vill. muslin	165	110
Poolvill. kleidi riie	110	58
Pesusiid, kirju	125	75
Täisvill. casha	200	135
—„—„ sheviot 2½ k. lai	260	190
Ujum. mantli riie	550	365
Täisvill. kl. riie	165	120
Mantli kalevid	850	500
—„—„	700	400
Päevasärgi zeph.	110	60
—„—„	90	45
Schotisch kl. riid.	120	65
Linane käter. riie	60	45
Markiset etamine	85	45

jne. jne.

Estonia all nr. 10

kõnetr. 9-27.

Müük suurel ja väiksel arvul.

Rutake, enne kui tagavarad lõpevad

Peſu peſemiſeks

peab leelis sieti walmistamata, tähendab wastaw määr Perſil'i wõtma, keſkmiſelt 1 pakk 25 liitri wee peale, õige musta peſu juures natuke rohkem.

Perſil

mõjub paremini küllmas wees ſulatatuna. Tema ſiſaldab kõiki wäärtuslikke ſeebiolluſeid, mis ei nõua enam teiſi peſuaineid ega ſeepi. Kui tahate kokkuhoidlik olla, ſiis tarwitage ainult Perſil'i ja

muud midagi!

Saadawal rohu- ja teistes kauplustes.

Esindaja **E. Jürgens, Rüütli t. 13, Tallinn, kõnetr. 21-96.**

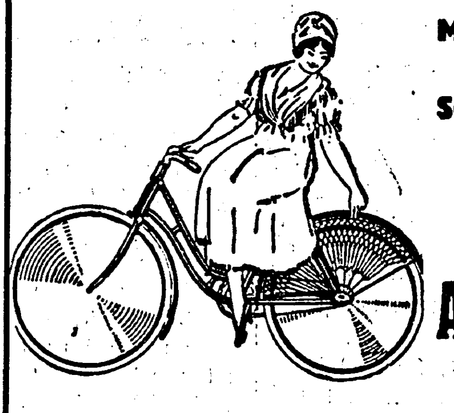

Mikspärast on nõudmine jalgratta „Excelsiori" peale nii suur?

Sellepärast, et „Excelsioril" on suur tugevus, imekerge käik ja väga tore välimus.

Müük soovikorral osamaksuga.

Hinnakirjad maksuta!

A.-S. Drommeter & Ko

Lai tän. 5.

Võitöösturitele

ilmakuulsat SOOME KANGASE vabriku I-se sordi pergamenti

Nr. Nr. 4½, 5, 5½ ja 7 rullides ja poognates ſoowitawad igal arwul odawamate päewahindadega

K.-Ü. „Rahwaülikool" raamatu- ja kirjutusmaterjali-kaup Tallinnas, Jaani tän. 6, Krediit Panga t..., telefon 6-66 ja Harju tän. 48, omas majas, telefon 24-49.

Jällemüüjatele soodsam ostukoht.

Kaitſewäe

remont-hobuste oſtmine

käesolewa aasta ſügiſel teostatakſe allnimetatud punktides ja tähtaegadel:

Haapſalus	— 28. augustil,	kell 10	turuplatſil.
Raplas	— 30. „	kell 12	jaama juures.
Pärnus	— 31. „	kell 11	turuplatſil.
Petſeris	— 3. ſeptembril,	kell 13	turuplatſil.
Wõrus	— 4. „	kell 10	turuplatſil.
Walgas	— 6. „	kell 10	2-ſe Soomusrongide rügem. ſtaabi juures.
Narwas	— 19. „	kell 10	1-ſe diwiiſi ſuurtükiw. juhatuſe ſtaabi hobustetallide juures.
Rakweres	— 21. „	kell 9	Rahwamaja tänawal riigimaade ülema kantſelei wastas.
Põltſamaal	— 1. oktoobril,	kell 10	turuplatſil.
Jõgewal	— 2. „	kell 9	Jõgewa jaama juures.
Tartus	— 4. „	kell 9	Ratſa rüg. tallide juures Puiestee tänawal.
Pukas	— 6. „	kell 9	Puka jaama juures.
Paides	— 16. „	kell 10	turuplatſil.
Wiljandis	— 18. „	kell 9	3-da diwiiſi ſuurtükiwäe hobuste rawitſemiſe punkti juures.
Tallinnas	— 30. „	kell 10	Kw. hobuste laatſareti juures.

Oſtmine ſünnib kw. remont-hobuste ostukomisjoni kaudu hindadega, mis hobuſe kaswatuskulud ära taſub. Müüjatel peawad hobuste paſſid kaaſas olema ja kui omanik iſiklikult hobuſt ei müü, ſiis peab ta aſemikul müümiſeks wolitus olema. Ostuhinnaſt arwatakſe ½% tempelmakſu riigiſiſſetulekuks. Ostetakſe ainult ratſa- ja ſuurtükihobuſeid; kergeweohobuſeid ei osteta.

Hobuſed wõiwad ruunad, märad ja täkud 3½—6 aasta wanaduſes olla, kui nad hästi arenenud, terwed, puudusteta ja haigusteta allpool ülesloetud nõuetele wastawad. Ruunadele ja märadele antakſe oſtmiſe juures eesõigus.

Ratſahobuſed peawad olema: 151 ſm. — 164 ſm. (2 ars. 2—5 wers.) kõrged, hästi arenenud kerge luukerega, kõwa, õige, keſkmiſe pika ſeljaga, pika kaelaga, keſkmiſe kõrge turjaga, laia lõuaaluſega, ſügawa rinnaga, kuiwade kõwade jalgadega, heade kapjadega, wabade ja kergete liigutustega, hea ja elawa iſeloomuga.

Suurtükihobuſed peawad olema: 151 ſm. — 160 ſm. (2 ars., 2—4 wers) kõrged, hästi arenenud laia luukerega, hea ſügawa ja laia rinnaga, kõwade ja madalate jalgadega, laia põlwe- ja hüppeliikmetega, kuiwade jalgadega, heade kapjadega, wabade ja kergete liigutustega, hea ja elawa iſeloomuga.

Oſtmiſel antakſe müügi eesõigus hobuſekaswatajatele. Hobuſeid ostetakſe tingimiſega, et müüja kohustatud on hobuſt tagaſi wõtma, kui 2 kuu jooksul awalikuks tuleb, et tal on: roor, puuslak, puunärimine, õhuneelamine, mao- ja ſoolte katarr, ſpaat, kukeſamm jne. Hobuſe wõtab müüja wastu tema tollekordſel aſukohal ja kannab kõik kulud, mis hobune riigile kahju ſünnitanud.

Põltſamaal ostetud hobuſed wõetakſe Jõgewa jaamas müüjatelt wastu.

W. w. loomaterwishoiu oſakonna ülem.

Haridusministeerium

annab ſegawähempakkumiſe teel wälja Petſeri ühisgümnaaſiumi maa-alale drenaaſhi torustiku ſiſſeſeadmiſe tööd. Suuſõnaliſed pakkumiſed algawad haridusministeeriumi ruumes 21. juulil ſ. a. kell 12. Samaks ajaks tulewad ſiſſe anda ka kinnistes ümbrikkudes pakkumiſed. Järelpakkumiſi toimitakſe 24. juulil ſ. a. kell 12. Pakkumiste kindlustuſeks Eesti panga Tallinna oſakonnale ſiſſe makſta haridusministeeriumi depoſiidi arwele nr. 22 kr. 200 ehk esitada muu ſeaduſes ettenähtud tagatis. Tööde tingimustega wõib tutwuda haridusministeeriumi üldſekretariaadis ametipäewil kella 10—13-ni.

Haridusministeerium.

Lõbusõidu Naissaarele

iluſaſſe Taani kuninga aeda korraldab Reſerw-ſõjawäelaste abiandmiſe ühing pühapäewal 15. juulil ſ. a. A/l. „Polaris'ega".

Kaaſas puhkpillide orkester ja einelaud karastawate jookidega ja kapakaljaga.

Wäljaſõit Kalarannaſt aurikute ſillalt kell ½9 hommikul, tagaſiſõit kell 9 õhtul.

Piletihind ſinna ja tagaſi ühingu liigetele kr. 1.25 ja wõõrastele kr. 1.50.

Juhatus.

Auru värvimise- ja keemilise puhastuse tööstus

B. Schocher

on üle viidud **Uue tänavalt nr. 13 Vana Viru tänavale nr. 13, telef. 25—84,** haruldaselt suurendatud ruumesse, mis sisse seatud uuema, kõige viimase tehnika järele ja varustatud kõige uuemate masinatega. See annab võimalust tellimisi täita kiirelt, korralikult mitmesuguses suuruses; ideaalselt puhastadaja värvida riideid, ka lõnga ja puuvillast ja villast riiet.

Loodan, et minu austatud tellijad ka edaspidi mulle üles näitavad seda usaldust mida senini.

Austusega: **B. Schocher.**

Kontor avatud kl. ½9—6.

Politsei Peavalitsus annab välja kinnisel vähempakkumisel Tallinnas Pikal tn. 63 ja Laial tn. 48 asuvate Siseministeeriumi majade

remonttööd

Kinnised 50 sendilise tempelmargiga varustatud pakkumised märgusõna all: „Remonttööd" anda Tallinna-Harju prefektuuri majanduslauda kuni 21 juulini s. a. kell 12 päeval. Pakkumise kindlustuseks tuleb maksta kautsjoni 10%.

Lähemaid teateid ja tehnilisi tingimisi antakse samas töötundidel.

Politsei Peavalitsus.

Moodsate sesoni-kübarate

lõpulik väljamüük

3 kroonist alates

Harju t. 27. Moeäri J. Lutz

Katuſekiwe; toruſid kaewurakteks,

kanaliſeerimiſeks, ſildadeks, kloſettideks, raudbetoon- ja põllutoruſid; korſtna- ja ſeinakiwe jne. hästi walmistatult ſoowitab ſoodſatel tingimustel

W. Särgi tſement-ſaaduste tööstus

Tartus, Raadimõisa kruusaaugus, kontor ja müügikoht Promenadi 2 telef. 78.

Abitööstus Tõrvas, Tartu tn. 11

Katuſekiwide ja teiste ſaaduste walmistamiſeks ſaadetakſe tarwitaja ſoowil tegijad ka koha peale kiwe walmistama.

Meriasjanduse Peavalitsus võtab vastu

kuulutusi

Tallinna sadamas Meriasjanduse Peavalitsuse poolt ülesseatud kuulutuste kastidesse

väljapanemiseks.

Lähemaid teateid saab Meriasjanduse Peavalitsusest, Vana Sadama tän. 21, tuba nr. 39, telefon Meriasjanduse Peavalitsuse keskjaam 19.

Meriasjanduse Peavalitsus.

Hamburgi

laadib siin umbes 18/20. juulil

S. S. „BROOK"

kapten R. KALFF.

Teateid annavad ja kaubaülesandmisi võtavad vastu

A. J. Trankmann & Co.
Pikk tän. 43. Telef. 3-59, 16-89.

rükitööstuse o.-ü. „Vaba Maa" trükk, Tallinnas.

Toimetus:
Pikk tänaw nr. 58, Talli
Kõnetunnid kella 10-
Peatoimetaja telefon
Päewauudiste oſakond
Majandusteadete oſakond
Toimetuſe üldine
Telefonid erakorterites
Peatoimetajal
Wastutawal toimetajal
Päewauudiste oſal. toimet.
Ärijuhil

Kontor kuulutuste ja tellim
Telefon 3-4
Ärijuhatus ja arwepidami
Ärijuhi kõnet
Tellimiste ja lehtede äraſa

Nr. 161 (

Kuuldused
Peaminiſtriks

(Meie

. Kaunases, 14. juu
batuſi Leedu walitſuſe koos
ja aſuwat teenistusſe Le
riks praegune ſõjaministe
liitilistel põhjustel.

Eesti eſitaja

Eesti tuletõrje tegel
Stockmar ja Berggrün
Saksamaale, et oſa wõtta
tõrje pidustusteſt, mis
Breslaus.
Meie pilt kujutab Ee
teiste auwõõraste hulgas
tu wõtmas. Paraadil e

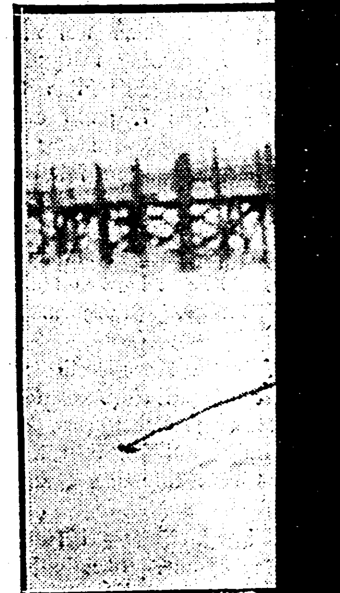

En

Turisti
Awat

Tulewal nädalal aw
järwel haridusministeer
ſel aſutatud turistide ko
Teatawasti anti umb
oſa Pühajärwe aſunduſe
nisteeriumile üle rahw
tamiſeks. Juba läinud
haridusministeerium
planeerimiſele, mille töt
neid edaspidiſeſt häwin
ta. Käesolewa juwe alg
ſes kõrtſihoones täieline
praegu turistide kodu a
7 wäljaüüritawat tuba
üheks ööks kui ka pikema
ja alumiſel korral aſub
nelaud. Samuti on kord
Härrastemaja, kus ruun